

Науково-методичний журнал

№15, 2023

Альманах

психолого-педагогічного досвіду

Досвід роботи педагогів
закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Ресурсний центр**

**Альманах
психолого-педагогічного
досвіду**

№ 15, 2023

Науково-методичний журнал

Слов'янськ – 2023

**Альманах психолого-педагогічного досвіду
Науково-методичний журнал. Виходить 2 рази на рік.**

Засновник: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рекомендовано вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», протокол №6 від 28.01.2016 р.

Мова видання: українська.

Видавник: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Омельченко С. О., ректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор.

Відповідальний секретар:

Аматьєва О. П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Члени редакційної колегії:

Набока О. Г., перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор;

Курінна С. М., завідувач кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор;

Панасенко Е. А., завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор;

Співак Я. О., доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Бондаренко Н. Б., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи;

Дронова О. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи;

Садова Т. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи;

Колган О. В., помічник ректора, кандидат філологічних наук, доцент;

Корнєєва О. Л., завідувач ДНЗ №31 «Мир» м. Костянтинівка, кандидат педагогічних наук;

Ракитянська О. Л., методист із дошкільної освіти НМЦ відділу освіти Слов'янської міської ради.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Піроженко Т. О. – доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С. Костюка;

Євтухова Т. А. – завідувач кафедри природничо-математичних наук ДДПУ, кандидат педагогічних наук, доцент;

Стягунова О. О. – завідувач відділу дошкільної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Фото на обкладинці: педагоги та вихованці закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ (директор – Цветкова Ірина Владиславівна).

ЗМІСТ

<i>Цветкова І. В., Найда В. В.</i> Проектна діяльність у старших групах КЗ ДНЗ№56 «Катюша».....	4
<i>Цветкова І.В., Найда В. В., Делієва-Кондратенко Л. В.</i> Сценарій свята «Мандрусмо Україною»	23
<i>Найда В. В., Писаренко О. М.</i> Проект «Український віночок».....	39
<i>Грабар С. М.</i> Проект «Українські національні страви»	49
<i>Клишнікова О, Л., Пристинська Т. В.</i> Проект «Сторінками Червоної книги»	56
<i>Найда В. В.</i> Проект «Світ тварин»	61
<i>Резніченко Н. В.</i> Проект «Ми – діти України»	67
ПРЕЗЕНТАЦІЯ «МАНДРУЄМО УКРАЇНОЮ».....	72
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	82
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ НА СТОРІНКАХ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ	83

Цветкова Ірина Владиславівна

директор закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Найда Вікторія Володимирівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

**Проектна діяльність у старших групах
КЗ ДНЗ №56 «Катюша»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
Крайнова Любов Валентинівна

Становлення України як демократичної держави, входження її в єдиний європейський простір зумовлюють прогресивні зміни у стратегії розвитку національної системи дошкільної освіти. Дошкільна освіта як перша самоцінна ланка має гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, збагачувати знання дитини необхідною якісною інформацією, допомагати їй реалізувати свій природний потенціал, орієнтуватися на загальнолюдські й національні цінності [1, с. 4].

Провідним педагогічним напрямом для регіону залишається національно-патріотичне виховання. Бути патріотом – це означає любити свій рідний край, його природу, свою сім'ю й сімейні традиції.

У роботі з виховання національно-патріотичної особистості метод проектів актуальний та дуже ефективний, тому що дає можливість дитині експериментувати, синтезувати здобуті знання, розвивати творчі здібності та комунікативні навички, сприяти формуванню таких особистісних якостей, як уміння працювати в колективі, брати на себе відповідальність за обране рішення, аналізувати результати діяльності, а ще – здатність почуватися членом команди. А педагогам участь у проектах дає змогу набути унікального досвіду, що допомагає зрозуміти можливості технології проектування та ефективно організувати пізнавальну діяльність своїх вихованців.

Метод проектів можна розглядати як особливий механізм взаємодії сім'ї та дитячого садка. Батьки можуть бути не тільки джерелом інформації, реальної допомоги та підтримки дитини і педагога у процесі роботи над проектом, але й стати безпосередніми учасниками освітнього процесу, збагатити свій педагогічний досвід та отримати початкове задоволення від своїх успіхів та успіхів дитини.

Цікаво, пізнавально і компетентно – це те, що привертає увагу дітей. Саме тому середовище, в якому розвивається дитина, має бути сучасним і сприяти забезпеченню ефективного формування у дітей необхідних компетенцій, навичок самостійної та спільної діяльності, активної взаємодії у соціумі, задля реалізації власних можливостей. Предметно-просторове середовище має бути: змістовно-насиченим, готовим до трансформації; багатофункціональним; варіативним; доступним; безпечним [2, с. 3].

Якісний освітній процес забезпечує розвиток у дітей продуктивних, творчих функцій мислення, інтелектуальних здібностей та сприяє створенню позитивного психологічного мікроклімату в групі.

Проектна діяльність базується на використанні сучасних технологій та медіа засобах, що дає можливість педагогам:

- підвищити свою ІКТ-компетентність;
- створити власні медіа-продукти, медіа-освітнє середовище (на базі ЗДО).

Гра залишається провідною діяльністю дошкільника та широко використовується у проектній роботі з дітьми як самостійна форма організації роботи та як ефективний метод і засіб розвитку, виховання і навчання в інших видах діяльності. В цікавій та доступній ігровій формі легше сприймати, запам'ятовувати нову інформацію. Дитяча гра – підготовка до дорослого життя, вона відображає мрії та сподівання дитини, у які розкриваються і розвиваються здібності гравців.

До збірника «Мандруємо Україною» увійшли матеріали колективної роботи педагогів. Кожний педагог розробив проект за темою, яка найбільше його зацікавила. Мандруючи Україною, детальніше можна ознайомитися з чудовими архітектурними, історичними, природними краєвидами різних куточків нашої країни, рідкісними тваринами, українським одягом, традиційними стравами різних регіонів України. Результатом творчої праці стало свято «Мандруємо Україною» з авторськими інтелектуальними, інтерактивними іграми, веселими українськими танцями та піснями та показом українського одягу.

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ. Київ: Видавництво, 2012. 26 с.

2. Додаток до листа МОН України від 02.07.2019 № 1/9-41 Інструктивно-методичні рекомендації «Щодо організації діяльності закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти у 2019/2020 навчальному році».

Проектна діяльність у старших групах

Характеристика:

- за змістом – інформаційно-творча;
- за кількістю учасників – колективна(директор, вихователі, вчителі-логопеди, музичний керівник, психолог, діти старшого дошкільного віку, батьки);
- за тривалістю – довготривалий.

Матеріально-технічне забезпечення:

- мультимедійні засоби;
- відео матеріали, слайди, ілюстрації;
- художні твори для читання;
- дидактичне обладнання.

Мета: виховання національно-патріотичної особистості в сучасному освітньому просторі.

Завдання:

- підтримувати інтерес до історії, традицій України;
- формувати уявлення про культурні, архітектурні, природні, духовні цінності;
- виховувати любов і повагу до Батьківщини.

Проектна діяльність здійснювалась відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту», Базового компонента дошкільної освіти в Україні, парціальної програми національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку «Україна – моя Батьківщина», освітньої програми розвитку дитини старшого дошкільного віку «Впевнений старт».

Виховання національно-патріотичної особистості під час проектної діяльності вимагає оновлення освітнього простору, його інформативності, динамічності та доступності. Тому середовище, в якому розвивається дитина, було осучаснено, що сприяло забезпеченню ефективного формування у дитини необхідних компетенцій, навичок самостійної та спільної діяльності, активної взаємодії у соціумі, задля реалізації можливостей кожної дитини.

Модель реалізації проектної діяльності

Термін	Тема тижня	Зміст та форми діяльності	Результат роботи
III тиждень серпня	«Україна – моя Батьківщина»	Україна на мапі світу. Державні символи. Гімн. Столиця – Київ. Символи-обереги.	День прапора. Свято Незалежності.

IV тиждень серпня	«Подорож Україною»	Різні мапи України. Країни-сусіди. Гори, ліси, степа, водоймища.	Ігри з мапою. Пазли (області України).
I тиждень вересня	«Слов'янськ – моє рідне місто»	Малювання «Місто майбутнього». Створення музею посуду «Посуд учора – сьогодні – завтра». День міста.	Виставка дитячих робіт. Розвага до Дня знань. Музей посуду. Проект «Слов'янськ – моє рідне місто».
II тиждень вересня	«Українські обереги»	Малювання «Вишиванка» Аплікація «Рушник» Ліплення «Калина» Дидактичні ігри.	Виставка дитячих робіт. Тематичне заняття «Українські обереги».
III тиждень вересня	«Український віночок» Квіти віночку	Традиція плетіння віночку - оберігу. Квіти-символи. Легенда про вінок. Види віночків. Аплікація «Віночок».	Гра «Сплетемо віночок» (навчаємо в русі), українська народна гра «Віночок. Народні ігри з віночком.
IV тиждень вересня	«Український віночок» Стрічки віночку	Що символізують стрічки. Послідовність стрічок у вінку. День дошкілля.	Гра «Прикрасимо віночок стрічками» (навчаємо в русі). Концертна програма до Дня дошкілля.
I тиждень жовтня	«Світ тварин»	Аплікація «Дикі тварини». Вікторина «Знавці природи рідного краю». Всесвітній день тварин.	Виставка дитячих робіт. Вікторина. Проект «Світ тварин».
II тиждень жовтня	«Тварини України»	Конструювання «Тварини України» Дидактичні ігри та вправи з мапою. Ігри. Лепбуки. Червона книга. Покрова. Козачата.	Виставка дитячих робіт. «Знайди домівку», «Вгадай та знайди», «Хто зайвий?» Проект «Сторінками Червоної книги» Тематичне заняття «Ми діти України»

III тижень жовтня	«Українські національні страви»	«Овочі, фрукти та різні продукти». «Корисне – шкідливе». Дидактичні ігри. «День здорового харчування», «День кухаря».	«Хто що любить?», «Хто швидше накрис стіл?», «Приготуй за рецептом», «Склад страв» (навчаємо в русі). Тематичне заняття «Українські страви».
IV тижень жовтня	«Український національний одяг»	Елементи одягу. Ігри. Показ мод.	«Одягни ляльку», «Орнамент», «Народні костюми», «Який мій український одяг?», «Назви елементи одягу». Проект «Український одяг»
V тижень жовтня	«Мандруємо Україною»	Інтерактивні ігри, інтелектуальні ігри, пісні, танці, показ мод.	Свято «Мандруємо Україною»

Додаток 1

Проект «Слов'янськ – моє рідне місто»

Характеристика проекту:

- за змістом – пошуково-інформаційний;
- за кількістю учасників: колективний;
- за тривалістю: середньої тривалості (один тиждень).

Актуальність

Любов до Вітчизни починається з любові до рідного краю – місця, де людина народилася. Поняття любові інтегрує увагу й повагу до свого міста, виховує потребу цінувати його як середовище власного життя, сприяє розвитку: уміння бачити красу навколо та морально-естетично сприймати природні та архітектурні об'єкти, які викликають бажання відтворювати їх у своїй художньо-естетичній творчості. Ознайомлення з рідним містом проходить через активну взаємодію дитини з оточуючим світом (предметну діяльність, спілкування, працю, гру та інші різні види діяльності, притаманні дошкільному віку).

Для кожної країни велике значення має народна культура, а ще більше народне мистецтво, яке вміщує в собі звичаї та традиції народу, які тісно пов'язані з його існуванням та відображують його повсякденне буття. Тему народного мистецтва завжди відносять у ранг найактуальніших проблематик.

Вчені зацікавлені в дослідженні тенденцій розвитку народних мистецтва, які називають «народним хобі». Особлива увага акцентується на дослідженні народних ремесел та промислів. Найбільш давнім з промислів України є гончарство, яке виникло ще в епоху неоліту, а згодом досягло статусу виду народного мистецтва. Говорячи про гончарство ми безсумнівно маємо на думці кераміку. Кераміка настільки давня, що про її походження складають міфи. Первісні майстри виконували свої вироби вручну, але згодом з'явився гончарний круг, який у свою чергу значно поліпшив сам процес роботи майстрів та художній рівень їх виробів. У процесі еволюції українського гончарства народні майстри сформували ряд основних технік виготовлення й декорування керамічних виробів. Піку свого розвитку традиційне гончарство в Україні досягло у 17-19 ст.

На думку багатьох учених-керамологів сучасне гончарне мистецтво перебуває на етапі відродження. Починати це відродження треба з дитинства: знайомити дітей з гончарством, з народними традиціями прикрашання та використання у побуті гончарних виробів, залучати батьків вихованців. Особливо це стосується тих районів, які мають давню історію, пов'язану з гончарним ділом. А наш рідний Слов'янськ – місто кераміків.

Мета: виховувати любов до рідного міста.

Завдання:

- ознайомити дітей з історією рідного міста, походження його назви та вулиць, природою рідного краю (рослинний і тваринний світ свого краю);
- збагатити уяву про промисловість міста, продукцію яку випускають підприємства, про історичні пам'ятники та місця відпочинку;
- розвивати: мислення, пам'ять, уяву, естетичне сприйняття, чуйність, самостійність, відповідальність, пізнавальну активність;
- виховувати любов і бережливе ставлення до рідного міста, повагу до традицій, історичного минулого і сучасного, бережне відношення до результатів праці людей, позитивне емоційно-ціннісне ставлення до природи рідного краю.

Попередня робота

1. Анкетування батьків із метою визначення знань про місто.
2. Збір матеріалів до фотовиставки «Моє улюблене місто».
3. Залучення членів родин вихованців до поповнення матеріалу для міні-музею посуду.

Заходи

1. Виставка дитячих робіт «Місто майбутнього».
2. Консультація для вихователів старших груп «Виховання любові до рідного міста у дітей старшого дошкільного віку».
3. Оформлення фотовиставки, колажу.

Етапи реалізації проекту

I етап – Інформаційно-ознайомлювальний

Мета: викликати цікавість до історії міста (розвитком кераміки). Поглибити знання про професію гончара, сировину з якої виготовляються різні види глиняного посуду.

II етап – Репродуктивний

Мета: реалізація проекту через взаємодію з дітьми та батьками, контрольні заняття з використанням дидактичних ігор.

III етап – Творчий

Мета: брати активну участь у створенні міні-музею посуду та власноруч виготовлених експонатів посуду до ярмарку.

IV етап – Рефлексивно-оцінювальний

Мета: підвести підсумки проекту, пригадати що зробили, що запам'яталося.

Очікуваний результат

1. Для педагога:

- освоєння проектного методу;
- підвищення рівня педагогічної компетентності;
- підвищення якості роботи з дітьми через використання різних видів діяльності.

2. Для дітей:

- збагачення знань по темі проекту;
- підвищення рівня пізнавального розвитку;
- розвиток творчих здібностей;
- розвиток вміння працювати в групі, навичок комунікативного спілкування.

3. Для батьків:

- створення партнерських відносин батьків, дітей і педагогів.

Продукт проектної діяльності:

- створення «Дерева цілей», інтелектуальної карти «Гончарство»;
- малюнки дітей (композиція «Чайний сервіз» (колективна робота);
- ліплення посуду з глини, розпис для ярмарку;
- аплікація «Український національний посуд»;
- поповнення міні-музею «Посуд вчора – сьогодні – завтра» глиняними виробами, різними видами посуду;
- конспекти занять, дидактичні ігри, інформаційний матеріал для дітей, батьків та педагогів.

Етапи проекту

Форми та методи роботи	Зміст
1. Інформаційно-ознайомлювальний етап	
1. Бесіда	«Мое рідне місто», «Зазирнемо до хатини-мазанки»
2. Розглядання фото, бесіди	Слов'янськ (фото), «Скоро день міста», «Слов'янськ – місто кераміків»
3. Розповідь	«Історія міста Слов'янська», «Яка господиня – така й хатина»
4. Слухання (усна народна творчість)	Прислів'я та приказки, загадки, потішки, вірші, українські народні казки

2. Репродуктивний етап	
1. Обговорення	«Де народився – там і згодився», «Гончарство».
2. Інтегроване заняття	«Чим багата українська хата?»
3. Створення міні-музею(разом з батьками)	Міні – музей «Посуд вчора – сьогодні – завтра»
4. Дидактичні ігри та вправи	«Склади з частин посуду», «Добери частинку»
5. Мовленнєві ігри	«Із чого зроблена річ?»
6. Виставка	Малюнки «Місто майбутнього»
3. Творчий	
1. Екскурсія (розповіді, обговорення)	Міні-музей «Посуд вчора – сьогодні – завтра» Виробка правила поведінки в музею.
2. Ярмарок	«Посуд»
4. Рефлексійно-оцінювальний етап	
1. Розповідь	Презентувати свої гончарні вироби.
2. Роздуми	«Подорож у часі» у зворотному порядку

Додаток 2

Інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку**Тема:** «Чим багата українська хата?»**Мета:** викликати інтерес, бажання дізнатись більше про минуле українського народу (житло та побут наших пращурів).**Завдання**

1. Формувати уявлення про інтер'єр давнього українського житла, предмети старовинного посуду, викликати емоційний відгук на предмети, якими користувалися в давнину, помічати їх самотність, оригінальність.

2. Розв'язувати прості математичні завдання з лічбою в межах десяти.

3. Поповнювати активний словник назвами предметів побуту та вжитку минулого, закріпити вживання узагальнюючих понять, що стосуються предметного світу.

4. Розвивати увагу, пам'ять, спостережливість, логічне мислення.

Попередня робота: бесіди про українське село, професію гончара, розглядання ілюстрацій стародавніх хат, українського національного посуду, створення міні-музею посуду, малювання, ліплення посуду.

Обладнання: ілюстрація із зображенням інтер'єра української хати, українського національного посуду та інших предметів ужитку, картинки із зображенням сучасного і старовинного посуду, експонати міні-музею.

Хід заняття**Бесіда «Зазираємо до хатини-мазанки»**

Діти, хто хоче розповісти, яке житло було у наших прадідів? (відповіді дітей). Так, у такій хатинці-мазанці (малюнок) біленькій, глиняній, вкритою соломною мешкала моя прабабуся, а дідусь потім побудував цегляний дім, а мазанка стала хатиною для худоби та кур. А сьогодні ми спробуємо зазирнути в

середину хатини. Як ви думаєте, чи відрізняється вона від сучасної кімнати, квартири, дому? (Відповіді дітей).

Подивимося ж уважно на малюнок і спробуємо назвати в ньому речі, без яких не могла обійтися жодна українська хата (меблі, посуд, різні предмети вжитку).

Розповідь «Яка господиня – така й хатина» це прислів'я можна тлумачити так: У дбайливої, хазяйновитої господині, а такими зазвичай і були наші прабабусі, хата була охайна, білесенька, а стіни, піч розмальовані різними візерунками. За народними уявленнями, оздоблення житла, його привабливий вигляд впливали й на характер членів родини.

Великої зосередженості та терплячості вимагав розпис стін. Для цього застосовували кольорові глини, розтерті й розведені на молоці та яйцях, вохру, сажу. Фарбу наносили пір'ям, колосками, штампами з картоплин, кукурудзяними качанами. Частіше у верхній частині чільної стіни розписували смугу між вікнами і дахом. Іноді й кути будівлі прикрашали орнаментом – від даху до призьби. Між вікнами, як правило, малювали квіткові букети. Традиційна українська хата мала, як правило, не менше, ніж три вікна: у чільній стіні – двоє навпроти печі (перепічні) та третє навпроти столу (застільне, покутне). Робили й маленьке віконце у причілковій стіні (запічне). Волокові вікна, що являли собою вузькі наскрізні отвори в стіні, які закривалися дерев'яними засувками – волоками.

Більшість українських хат складалися з двох приміщень: великої просторої кімнати – **світлиці** і вхідного маленького приміщення – **сіней**. Як називалися приміщення в українській хатині? (Відповіді). На покутті кожної української хати висіли ікони – образи, прикрашені майстерно вишитими рушниками. Узагалі барвисті витончені вишивки – рушники, скатерті, серветки – були окрасою кожної української хатини, створювали в ній особливий затишок.

Велику частину світлиці займала **піч**, кожен тиждень її білили, вона була не закопченою, а чисто вибіленою і розмальованою – квітами, півниками та іншими візерунками. Подивіться, якою зображена піч на нашому малюнку. Подобається вона вам? Чому? (Відповіді).

Підлога в українській хатині була просто земляна, іноді глиняна; її не вкривали ні дошками, ні якимось іншим матеріалом. Таку підлогу називали **долівкою**. (Діти повторюють нове слово).

Застеляли долівку смугастими домотканими доріжками з льону або іншої цупкої тканини. Подивіться, якими меблями була обставлена українська світлиця: у великій дерев'яній **скрині** зберігався одяг та тканини, обов'язково були **лави** та **дерев'яний стіл**, за яким обідала вся родина різьбленими дерев'яними ложками.

Дорослі спали на дерев'яному **ліжку**, а діти, особливо взимку, часто спали в дуже затишному місці: на теплій печі. Біля печі стояв **мисник** – поличка для посуду. Глиняний посуд був такий як в нашому міні-музею.

В кожному селі був свій гончар. Він знаходив глину у землі і залишав її на дворі, щоб вона вилежалась, її мочили дощі, морозили морози, обігрівало сонце, обдували вітри. А навесні з глини вибирали всі палички і камінці, просіювали, намочували водою, ліпили виріб, поливали, потім готовий обпалювали в печі при високій температурі. Після чого посуд ставав міцним і дзвінким.

Дидактичні ігри: «Що звучить?», «Склади з частин посуду», «Добери частинку до розбитого глечика».

А хто в глечик зазирне – щось цікаве там знайде.

Дидактична вправа «Я знайшов...» (гра на уяву, хто що вигадас).

Куманець скоріш потріть та **прислів'я** назвіть!

А хто в макітру руку опускає – то й **загадку** відгадає! (підказки ви знайдете в нашому музеї).

Що ж можна приготувати у горщику? Пограємо! (тільки розділимося на 2 команди і подивимось, чий горщик більше наварить картоплі).

Гра-естафета Давайте порахуємо у кого ж більше картоплі?

Малювання (практична діяльність)

«Розпис посуду»

В мене вмілі рученята, посуд дуже я люблю,

Зараз сяду, візьму пензлик, візеруночок зроблю!

Нехай ваші вироби будуть чарівними, різними, бо кожний з вас намалює свій візерунок, а якими вони будуть, вам підкаже ваша фантазія і творчість Ви малюєте, а я задаю вам запитання.

Мовленнєва гра «Виправ зміст речення» діти уважно слухають зачитані речення та знаходять у них невідповідності:

1. Підлога в українській хаті називалася паркетом(долівкою).
2. Щоб вийняти з печі посуд, користувалися совком (рогачем).
3. Велика кімната української хати – це спальня (світлиця).
4. На долівці в хаті простеляли паласи (домоткані доріжки).
5. Перше приміщення хати – це коридор (сіни).
6. Готувати їжу та обігрівати приміщення українцям допомагала газова плита (піч).
7. На покутті кожної української хати стояв телевізор (висіли ікони).
8. Вікна прикрашали штори (вишивані рушники).
9. Дорослі спали на дивані, а діти в манежі(дорослі спали на дерев'яному ліжку, а діти на теплій печі).
10. У великій дерев'яній шафі зберігався одяг (скрині).
11. В кожному селі був магазин посуду (свій гончар)
12. Біля печі стояв пилосос (мисник – поличка для посуду)

Українська хата була багатю не тільки своїм начинням, але й добротою та гостинністю, щедрістю та душевністю її господарів.

Чудові вироби прикрасять наш міні-музей!

Мовленнєва гра «Із чого зроблена річ?»

Малята за зразком дорослого вправляють у словотворенні слів-ознак. Наприклад:

Лава із дуба – дубова лава, долівка із глини – глиняна долівка, рушник із льону – льняний рушник, ложка із дерева – дерев'яна ложка, подушка із пуху – пухова подушка, скатертина з вишивкою – вишивана скатертина; глечик, оздоблений розписом – розписаний (розмальований) глечик; кочерга із заліза – залізна кочерга.

Логічна гра «Розв'яжи завдання»

Вихованцям пропонують розв'язати прості математичні задачки.

Задача 1. Мати поставила на стіл п'ять мисок із кашею і поклала по ложці біля кожної миски. Скільки всього предметів посуду знаходиться на столі? Із скількох осіб складається родина, яка проживає в хаті? (Десять предметів посуду; із п'яти осіб).

Задача 2. У хаті скрізь вишивані рушники – три на покутті, два на миснику, один на столі і ще чотири в скрині лежать. Скільки всього рушників у хаті? (Десять).

Задача 3. У хатині п'ять вікон. Чотири вікна – у світлиці. Скільки вікон у сінях? (Одне).

Під час гри дітям дозволяється користуватися рахунковими паличками.

Поки ви працювали, у мене в печі випеклись смачні калачі. Пригощайтесь!

Додаток 3

Народна творчість

Прислів'я та приказки

- «Робота для гончара, як пісня для солов'я»
- «Гончар без круга, як рослина без цвіту»
- «Ремесла у гончаря не віднімеш»
- «Жартуй, глечичок, поки вушко не одірветься!»
- «В розбитому горщику каші не звариш»
- «Тільки-но глини накопав, а вже хоче горщики робити»
- «Не шукай у великій макітрі крупинку»
- «Глиняна баклага – у жнива наснага»
- «До родичів ходи рідко, в гончарню – частіше»
- «Нема хліба – їж з макітри пироги»
- «Крихку макітру легше розбити»
- «Ремесло не коромисло – плечей не відтягне»
- «Гарні глеки в гончаря не залежуються»
- «Горщик не боїться горнила»
- «Тріснутий горщик не дзвенить»
- «Хоч горшком назви, тільки в піч не став»
- «Хоч малий горщик, та м'ясо варить»
- «Гречана каша – то матір наша, а хлібець житній – батько наш рідний»
- «Добра паска, якщо при ній ковбаска»
- «Калач приїється, а хліб – ніколи»
- «Хліб усьому голова»
- «Без хліба нема обіда»

«Борщ та каша – їжа наша»
«Вареники – Божі хваленики: всяке хвале, та не всяке варе»
«Вівсяна каша сама себе хвалить, а гречану люди хвалять»
«Від гарного обіду й вечеря буде»

Загадки

Глина в кого ожива?
Творить з неї хто дива?
В кого посуд ніби жар?
Ну, звичайно ж, це...(гончар)

Майстер в руки мене взяв,
На мені намалював:
Листок, квітку, перепілку,
Бо розписував...(тарілку)

Як у піч мене несуть,
В мене овочі кладуть,
Ще й водичку наливають,
У вогонь – і борщик мають! (горщик)

В мені мак розтирають,
Галушки в мене кидають,
Річ потрібна і нехитра,
А зовуть мене...(макітра)
Біля тіла – вухо,
Голови не маю,
Молоко, сметану, квас,
Добре зберігаю. (глечик)
На голові гудзик,
У носі решето,
Одна рука,
Та й та на спині(чайник-заварник)

Потішки. Вірші.

- Кицю Муро, де ти була?
- У бабусі,
-Що робила?
- Миски мила.
Дибидибидибиди,
Пішла баба по гриби,
А дід по опеньки
В неділю раненько.
Нарвали опеньки,
Зварили опеньки,

Поклали опеньки
В неділю раненько.
Працює наш гончарний круг,
І глина тягнеться до рук,
Стає вона горнятком –
Малятком-товстенятком.
Круг вертівся, а гончар роздивлявся
Горщик – чи гарний він, чи рівний?
Потім круг пішов все тихіше і,
Нарешті, зупинився.
Гончар горня оте зніма –
І глина в руки йде сама,
І знов же тим порядком,
Кружля, щоб стать горнятком.
Ой, казала мати: Не люби гончаря –
Світ не бачив замазуру!
Лазить в глині, мов гробак.
Знають, знають гончарі:
Місяць дивиться згори, –
Як обпалиться товар,
Він пірнає у димар.
Їхав піп у Тростянець.
Віз він дірку й куманець.
Доки милувавсь Охтиркою –
Вкрали куманця із діркою.
Ой, гелгоче горно,
Наче в млині жорно.
Хай гелгоче горно, –
До пори все чорно...
Покохала гончаря.
Що мені робити?!
Бо тепер вже почала
Й глину з ним місити.
У Хоми макітра,
У Пилипа – глек.
У Семена жонка хитра,
Як чорнявий грек, –
Позича макітру,
Позичає глек.
Ой, хитрюча бабо.
Цур їй, цур їй пек!
В кожний горщик –
Бризнув травневий дощик.
Та для них

У глиняні миски
Не поклали бубликів низки.
Вітер і дощ одразу
За таку лиху образу, –
Хай йому буде грець! –
Та й сховались в куманець.
Продав глеки на базарі –
Циган гроші вкрав.
Нахапавсь доволі
Витрішок і гав.
Стоїть на лавці глечик.
Побачив його песик,
У глечик зазирає
І молочка чекає.
К.Вишинської «Рецепт»
Узяла Настуся горщик,
Щоб зварити в ньому борщик.
До бабусі підбігає,
Для борщу рецепт питає.
А бабуся аж присіла:
Ти ж недавно борщик їла!
Ще й казала – дуже смачно.
Тож рецепт тобі цей нащо?
То варила ти бабусю,
А тепер і я навчуся.
Українські народні казки «Лисичка та Журавель», «Горщик каші»,
«Лисичка зі скалочкою».

Додаток 4

Дидактична гра «З чого виготовляють глиняні вироби?»

Перед вами є різні глечики. У середині цих глечиків різний матеріал, який потрібний для виготовлення виробів. Ви повинні опустити ручку в глечик і дізнатися що там.

Глечики з глиною, піском, землею, водою, деревом, камінням, сірниками.

Пальчикова гра

- Пальчик-хлопчик, де ти був?
(Ворушать великим пальцем)
- З першим братом в ліс ходив.
(По черзі розгинають пальці)
З другим борщик я варив.
З третім кашу доїдав.
А з четвертим я співав.

Фізкультхвилинка

Ось великий скляний чайник,
Дуже важливий, як начальник.

*Діти «надувають» живіт,
одна рука на поясі, інша
вигнута, як носик.*

Ось порцелянові чашки,
Дуже тендітні, бідолахи.
Ось порцелянові блюдця,
Тільки стукни-розіб'ються.

Присідають, одна рука на поясі.

Ось срібні ложки,

Кружляють, малюючи руками коло.

Ось пластмасовий піднос -
Він посуд нам приніс.

*Потягуються, руки вгору,
зімкнути над головою,
роблять велике коло.*

Привітання

Треба разом привітатись! Добрий день!
Дружно, весело сказати! Добрий день!
Вліво, вправо поверніться,
Своїм друзям посміхніться!
Добрий день! Добрий день! Добрий день!

Мовленнєві ігри:**«Доповни речення»**

Посуд для варіння їжі називається... (*каструля*).

Пристрій, за допомогою якого їдять борщ або суп, називається...
(*ложка*).

Шафка, у якій зберігають хліб, називається... (*хлібниця*).

Куди можна покласти хліб для зберігання? (*У хлібницю*).

Сіль насипають у... (*сільничку*).

А цукор? (*У цукорницю*).

У чому кип'ятять воду для чаю? (*У чайнику*).

До нас посуд повернувся,

Усім дітям посміхнувся.

Посуд будемо розглядати,

За призначенням збирати.

«Що для чого?»

Діти отримують картки із зображенням різного посуду.

Вихователь пропонує дітям об'єднати посуд у групи за призначенням:
чайний, кухонний, столовий.

Якщо у дітей виникають труднощі під час виконання цього завдання,
вихователь ставить допоміжні запитання:

– Де користуються каструлею, сковорідкою? (*На кухні. Це кухонний посуд тощо.*)

«Знайдіть і назвіть посуд, назви якого починаються на один звук»

Ложка, лійка – [л]

Сільничка, сковорідка, сито – [с]

Каструля, ківш – [к]

Чашка, чайник – [ч]

Скоромовка

Чайник чаю заварив,

Діток чаєм напоїв.

(Діти з кожним повторенням прискорюють темп).

«Хто більше назве слів про глечик?» (глиняний, блискучий, гарний, красивий, великий, розписний, новий, старовинний, український, казковий)

Ігрова вправа «Підбери слова-дії предметів»

а) чайник (наливають, виливають, доливають, миють, сушать, витирають, чистять);

б) цукорниця (кладуть, висипають, беруть, насипають, розсипають);

в) каструля (закривають, ставлять, чистять, наливають тощо);

г) чашка (п'ють, наливають, розливають, випивають тощо).

Гра з м'ячем

Утворення іменників із зменшувально-пестливим суфіксом: філіжанка-горнятко, ложка-ложечка тощо.

Додаток 5**Міні-музей «Посуд вчора – сьогодні – завтра»**

Міні-музей являє собою тематичну виставку предметів посуду, елементів розпису посуду, які можуть використовуватись в освітньому процесі (на заняттях з народознавства, образотворчого мистецтва).

Мета

- Поповнювати знання дітей про український посуд, традиції та звичаї його використання;

- Розрізняти орнаменти та символіку посуду;
- Виховувати інтерес до народної творчості;
- Розвивати у дітей зацікавленість декоративно-ужитковим мистецтвом;
- Формувати естетичне сприймання витворів майстрів;
- Виховувати позитивне ставлення до національних традицій.

Форми діяльності:

- Пошуково-дослідницька
- Творча (художньо-естетична)
- Експозиційна
- Пізнавальна

План роботи із створення міні-музею

№	Назва етапу	Зміст роботи	Термін	Очікувані результати
1	Підготовчий етап	Засідання творчої групи	Кінець серпня	1. Визначення теми і назви музею. 2. Вибір місця для розміщення. 3. Вибір ініціативної групи.

2	Практичний етап	1. Збір інформації. 2. Оформлення виставки. 3. Індивідуальна робота з дітьми. 4. Проведення екскурсії.	I тиждень вересня	Створення міні-музею, збір експонатів.
3	Підведення підсумків	Відкриття міні-музею	П'ятниця I тижня вересня	Виставка експонатів міні-музею.

Експонати міні-музею «Посуд вчора – сьогодні – завтра» на вересень 2019 р.

№	Назва експонату	кільк
1	Глечики	2
2	Чайник	2
3	Шкатулка	2
4	Молочник	1
5	Кухоль	1
6	Дерев'яні ложки	3
7	Декоративні дошки	3
8	Барильце	1
9	Діжка	1
10	Миска	1
11	Тарілка	3
12	Макітра	1
13	Куманець	1
14	Куманець «Бублік»	1
15	Баклажка	1
16	Горщик	1
17	Ринка	1
18	Чайний сервіз (сучасний на 4 персони)	1
19	Набір «Соняшник» для холодних напоїв (на 4 персони)	1
20	Сервіз для кави (сучасний на 4 персони)	1

Тематичний план занять в міні-музеї «Посуд вчора – сьогодні – завтра»

№	Тема заняття	Дата
1	Український посуд. Ярмарок посуду.	вересень
2	Український глечик	жовтень
3	Глиняний посуд	листопад
4	Дерев'яний посуд	грудень

5	Лозоплетіння	січень
6	Косівський розпис	лютий
7	Петриківський розпис	березень
8	Опишнянський розпис	квітень
9	Яворівський розпис	травень

Джерело

1. Міні – музей у дитячому садочку «Посуд вчора – сьогодні – завтра»<https://vseosvita.ua/library/mini-muzej-u-ditacomu-sadocku-posud-vcora-sogodni-zavtra-251467.html>
2. Розгорнутий календарний план. Старша група. Зима / Ванжа С. М., Куриленко Н. В. Харків: «Ранок», 2019. 280 с. (Серія «Сучасна дошкільна освіта»)
3. Добірка зразків вишиванок різних регіонів України «Розкажи, вишивальнице-юно, що за барви в узори кладеш, яку ниточку голкою в'юнко, мов за мрією, вправно ведеш».<https://vseosvita.ua/library/dobirka-zrazkiv-visivanok-riznih-regioniv-ukraini-rozkazi-visivalnice-unko-so-za-barvi-v-uzori-klades-aku-nitocku-golkou-vunko-mov-za-mrieu-vpravno-ve-250936.html>
4. Проектна діяльність «Мандруємо Україною» для старших дошкільнят<https://vseosvita.ua/library/proektna-dialnist-mandruemo-ukrainou-dla-starsih-doskolat-250950.html>
5. Свята моєї Батьківщини: Дитячий календар ілюстрований. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2009. 176 с.
6. Шкільний словник з українознавства / Потапенко О. І., Кузьменко В. І. Київ: Укр. письменник, 1995. 291 с.
7. Червона Книга тварин України та ареал виду на мапі України.<https://vseosvita.ua/library/cervona-kniga-tvarin-ukraini-ta-areal-vidu-na-mapi-ukraini-251455.html>
8. Веб-квест <https://vseosvita.ua/library/veb-kvest-po-storinkam-golovnoi-knigi-prirodi-z-vikoristannam-qr-kodiv-263826.html>
9. Путівник <https://vseosvita.ua/library/putivnik-podoroz-ukrainou-ak-kincevij-produkt-proektnoi-dialnosti-ditej-mandruemo-ukrainou-288045.html>
10. Дидактичні ігри по темі «Українські національні костюми» з мапою України <https://vseosvita.ua/library/didacticni-igri-po-temi-ukrainski-nacionalni-kostumi-z-mapou-ukraini-250912.html>
11. Презентація педагогічного досвіду з національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку «Мандруємо Україною»<https://vseosvita.ua/library/prezentacia-pedagogicnogo-dosvidu-z-nacionalno-patrioticnogo-vihovanna-ditej-doskilnogo-viku-mandruemo-ukrainou-247706.html>
12. Екологічна вікторина для дітей старшого дошкільного віку, дітей початкової школи «Знавці природи рідного краю»<https://vseosvita.ua/library/ekologicna-viktorina-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-ditej-pocatkovoi-skoli-znavci-prirodi-ridnogo-krau-240090.html>

13. Презентація інтелектуальної інтерактивної гри для дітей старшого дошкільного віку «Чарівні місця України» <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-intelektualnoi-interaktivnoi-gri-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-carivni-misca-ukraini-232198.html>

14. Розробка інтелектуальної гри «Чарівні місця України» <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-intelektualnoi-gri-carivni-misca-ukraini-232188.html>

15. Розробка інтелектуальної музично-рухливої гри «Український віночок» <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-intelektualnoi-muzicno-ruhlivoi-gri-ukrainskij-vinocok-232134.html>

16. Планування проектної діяльності для дітей «Український віночок» <https://vseosvita.ua/library/planuvanna-proektnoi-dialnosti-dla-ditej-ukrainskij-vinocok-232105.html>

17. Розробки дидактичних ігор про тварин з великою мапою України для малят. <https://vseosvita.ua/library/rozrobki-didakticnih-igor-pro-tvarin-z-velikou-mapou-ukraini-dla-malat-232060.html>

18. Презентація інтелектуальної інтерактивної гри для дітей старшого дошкільного віку «Вгадай хто це» <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-intelektualnoi-interaktivnoi-gri-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-vgadaj-hto-ce-232025.html>

19. Розробка інтелектуальної інтерактивної гри «Вгадай хто це» <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-intelektualnoi-interaktivnoi-gri-vgadaj-hto-ce-232010.html>

20. Планування проектної діяльності з дітьми старшого дошкільного віку по темі: «Світ тварин». <https://vseosvita.ua/library/planuvanna-proektnoi-dialnosti-z-ditmi-starsogo-doskilnogo-viku-po-temi-svit-tvarin-231980.html>

Цветкова Ірина Владиславівна

директор закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Найда Вікторія Володимирівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Делієва-Кондратенко Леся Вікторівна

музичний керівник закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Сценарій свята «Мандруємо Україною»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти *Бондаренко Наталія Борисівна*

(На екрані зображення зниження, посадки літака та підведення трапу)

Дівчинка з короваєм стоїть з одного боку зали, а хлопчик з табличкою зустрічаючого з іншого боку)

(Виходить американець та вітається англійською.)

Американець: Hello friends, how glad I am to see you finally. I have arrived!

Хлопчик-ведучий та Дівчинка-ведуча: Hello Max!

Хлопчик-вед.: Do you speak ukrainian?

Американець: О, так, звичайно! Мене бабуся навчила розмовляти українською. Вона у мене родом із Полтави, багато гарного розповідала про вашу країну. Ось я і вирішив своїми очима усе побачити, познайомитись з українським народом.

Хлопчик-ведучий: Гостей дорогих ми вітаємо, щиро, (вклоняється)

Стрічаємо з хлібом, любов'ю і миром.

Дівчинка-ведуча: За народним звичаєм стрічаєм,

Як з давен ведеться на віку,

Ми гостей пшеничним короваєм

На чудовім тканім рушнику.
 Хлопчик-ведучий: Для нас є така країна – наша Батьківщина:
 Гарна, неповторна,
 Красна мов калина.
 І живуть тут люди,
 Добрі, працьовиті,
 І скажу, доречі,
 Ще й талановиті.
 (звертається до усіх присутніх дітей) То скажіть же, люди,
 Що це за країна?
 Та це ж наша люба,

Усі діти: Мила Україна!

1 дитина: Ми пишаємось Україною!

Чорнобривцями і калиною,

2 дитина: І таночками, і співанками,

3 дитина: І барвистими вишиванками.

4 дитина: І дібровами, і долинами,

5 дитина: І озерами журавлиними,

6 дитина: І родючими чорноземами,

7 дитина: І садочками яблуневими.

Дівчинка-ведуча: Земля наша рідна-це Україна! Щасливі ми, що народились і живемо на чудовій, багатій землі. Сьогодні ми вас ознайомимо з найгарнішими, найвідомішими краєвидами України.

Інтелектуальна інтерактивна гра «Чарівні місця України»

(Після гри на фоні музики діти йдуть до мапи та прикріплюють фото чудових місць України)

Хлопчик-ведучий: У нашій країні ще дуже багато чарівних місць, та щоб ви не заплутали даруємо цей путівник. (Віддають американцю путівник.)

Американець: Мандруючи світом я жодного разу не бачив такого незвичного, гарного одягу.

8 дитина: Це наш Український національний одяг.

Американець: Ось зараз дивлюся на дівчат, і пригадую, що і у бабусі була теж вишита сорочка (Американець підходить до дітей одягнутих в українські костюми і торкаючись до плахти, шароварів, кушаку запитує.)

- А це яку назву має?

9 дитина: Зараз ми тобі усе покажемо та розповімо.

Я рідний край та мову солов'їну

У вишивку свою вплела в нитки.

Я прославляю рідну Україну,

Яскраві вишиваючи квітки.

(Ця дівчинка розпочинає показ одягу)

Показ традиційної та сучасної української моди.

(У середині дефіле мама, яка бере участь у показі мод, каже:)

Мати: Вишита сорочка-це оберіг українського народу. Вона є великим захисником для людини, бо зазвичай вишивається хрестиком.

(Під кінець дефіле дівчинка, що бере участь у показі мод каже:)

10 дитина: Я маленька українка,
В мене коси по колінка.
До барвистого віночка -
Вишиваночка сорочка,
Фартушок і чобітки,
Й різноколірні стрічки.

(Після кожного проходу дитина підходить до мапи України і прикріплює зображення ляльки в українському одязі.)

(Після показу мод хлопець-ведучий виносить шаровари з кушаком та чоботами, а дівчинка-ведуча сорочку та козацьку шапку)

Хлопчик-ведучий: На згадку про нас...

Дівчинка-ведуча: Прийміть цей дарунок для вас.

(Діти-ведучі дарують американцю український національний одяг, американець приміряє чоботи)

Американець: Які чоботи кравці мені пошили гарні ці!

І «зручні» вони, й міцні, кажуть, що такі в ціні.

Я притупну каблучками,

В боки розведу руками,

Сплесну, вихром закружляю –

Черевички нові маю!

Та й риплять, ступлю лиш крок,

Так і просяться в танок.

(Три дівчинки по черзі виходять зі своїх місць.)

1 дівчинка: А ми взуємо черевички, підмалюємо личка.

2 дівчинка: І завзято заспіваємо про ці черевички!

3 дівчинка: Гей, музики, дужче грайте,

Нас усіх тут звеселяйте!

Танок «Черевички» Американець виходить, заходить укр. вбранні:

Ну що, гарно мені? Схожий я тепер на українського парубка?

(Демонструє) На голові у хлопця – козацька шапка, а дівчата що носять?

11 дитина: А віночок, наш віночок,

В нього ти вплетеш, що схочеш.

Ромашки, маки і барвінок,

І стебельця материнок,

Пишні грона калинові,

Стрічки різнокольорові.

(звертається до дівчат) Ну ж бо, дівчата, покажемо як сплести віночок.

Музично-рухлива інтелектуальна гра «Віночок»

(Дівчата чіпляють фетрові квіти на мапу України)

Хлопчик-ведучий: У такого гарного парубка, мабуть, є друзі, подружки.

Американець: Авжеж є!

Дівчинка-ведуча: Тож для неї ми даруємо цей оберіг (віддає віночок)

Хлопчик-ведучий: на Україні є легенда про чудову квітку «Руту».

Десь в горах там, на долині,
Де небеса торкають сині,
Відкрила сонцю ніжні скроні
У травах, наче на долоні.
Свої пелюсточки тендітні,
Такі яскраві, ніжні квіти.
Червона рута розквітає.
Лиш той, хто перешкоди подолає
Своє кохання відшукає.

Танок із квітами (парасольками). Дівчинка-ведуча: Наша країна дуже мальовнича, ми пишаємося її степами та ланами, горами та річками. У нас є рідкісні та зникаючі види рослин та тварин, які ми оберігаємо у заповідниках. Ну ж бо відгадайте, тварин.

Інтелектуальна інтерактивна гра «Вгадай хто це?»

Американець: Я і не здогадувався, що у вас мешкають такі рідкісні тварини.

Хлопчик-ведучий: А щоб ви дізналися ще більше про тварин України, ми вам даруємо цю «Червону книгу».

Американець: Щось ми з вами загуляли і я вже зголоднів.

12 дитина: Україна дуже гостинна, багато страв різноманітних, смачних має. Традиційні українські страви: гарбузова каша, узвар, вареники з вишнями, сиром, картоплею, борщ, пиріжки, печені яблука, а з чого вони готуються зараз побачиш.

Інтелектуальна рухлива гра «Склад страв»

Американець: Дивлюсь і пригадую, який смачний борщик готувала моя бабуся мені ще з малечку.

Танок «Борщик»

Дівчинка-ведуча: Пригощайся (віддають коровай)

Американець: Я у захваті від ваших краєвидів, традицій та страв і дуже пишаюсь, що моє коріння, мої пращури народилися на українській землі серед цих гарних, мужніх та талановитих людей..

Чарівна музика нехай гучніше лунає,
Бо цей таночок скаже всім про що душа співає.

Танок із калиновими вінками

- 1 вихователь: Будьте всі щасливі і здорові,
- 2 вихователь: Та веселі будьте, радісні завжди.
- 3 вихователь: Хай у вас на серці світло й гарно буде,
- 4 вихователь: Дякуємо щиро, що прийшли сюди.

Пісня «Побажання» Американець: Я сьогодні стільки дізнався про Україну, але мені більше хочеться дізнатися саме про місто в якому ви живете. Давайте разом з вами прогуляємося вулицями вашого міста.

Ведуча: Чуєте, гудить мотор? Це, мабуть, вже літака приземлився. Нашому гостю з Америки час повертатися додому. Звичайно, сьогодні ми не встигли все показати, розказати про наше місто, про наш дошкільний заклад,

нам дуже сумно прощатися, але ми сподіваємося на нашу подальшу зустріч і запрошуємо сфотографуватися всім разом на добру згадку.

(Вихователі, батьки, які брали участь у святі, діти, фотографуються разом із американським гостем та дарують йому свої подарунки. На екрані з'являється зображення літака, який підіймається в небо, діти машуть та бажають йому щасливого польоту).

Додаток

«Танок квітів»

Хореографічна композиція для старших дошкільників

Хореографічна постановка «Танок квітів» створена на основі пісні гурту Непара «Червона рута» і розрахована на участь шести дівчаток старшого дошкільного віку. Кількість виконавців таночку можна збільшити чи зменшити, але парний склад має залишитися незмінним.

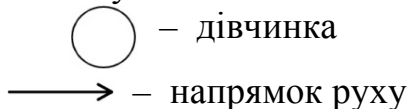

Хореографічна постановка «Танок квітів» стане у пригоді не лише під час святкування «8 Березня», а і під час проведення різноманітних розваг. Як реквізит у постановці використано шість парасольок, декорованих під квітку, які дівчата до початку таночка розкривають та кладуть на плече.

З піснею можна ознайомитися за посиланням в інтернеті: <https://sefon.me3184-nepara-chervonaruta>.

Дивитись композицію «Танок квітів» за посиланням в інтернеті: <https://drive.google.com/open?id=1B8XE3cy8>

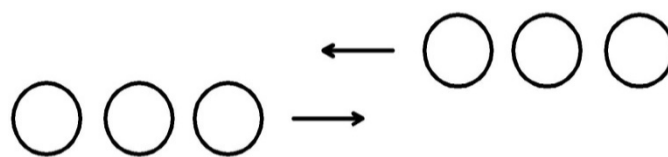
Фігури хореографічної постановки «Танок квітів»

Перед початком постановки три дівчинки стоять одна за одною за лівою кулісою (парасолька лежить розкрита на лівому плечі) та три дівчинки стоять одна за одною за правою кулісою (парасолька лежить розкрита на правому плечі). Розмір 4/4. Вступ 2 такту.

Умовні позначення: — дівчинка
 — напрямок руху

Фігура №1. Тривалість – 4 такту.

1 такт. Дівчатка з лівої куліси виконують кроки, починаючи з правої ноги. На «1» – крок вперед правою ногою, на «2» – крок правою ногою назад, на «3» – крок вперед правою ногою, на «4» – крок лівою ногою вперед (приставили її до правої ноги) та виконали «пружинку». Дівчатка з правої куліси виконують кроки, починаючи з лівої ноги. На «1» – крок вперед лівою ногою, на «2» – крок лівою ногою назад, на «3» – крок вперед лівою ногою, на «4» – крок правою ногою вперед (приставили її до лівої ноги) та виконали «пружинку» (мал. 1).

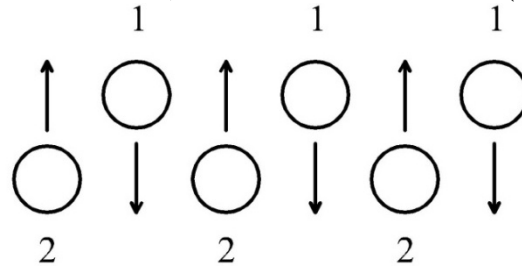
мал.1

2 такт. Дівчатка з лівої куліси виконують кроки, починаючи з лівої ноги (по типу 1-го такту), а дівчатка з правої куліси виконують кроки, починаючи з правої ноги (по типу 1-го такту). Стають обличчям до глядачів.

3-4 такти. Дівчата повторюють рухи 1-2 тактів.

Фігура №2. Тривалість – 4 такту.

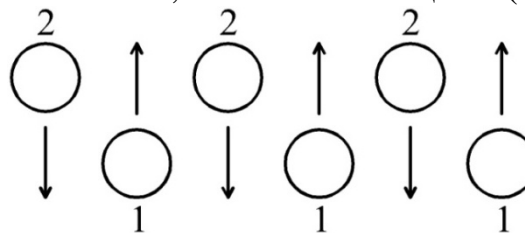
5 такт. Дівчата, ідучи на носочках, міняються місцями (мал.2).

мал.2

1 – ідучи, тримають парасольку попереду себе, а 2 – ідучи, тримають парасольку, піднявши у гору (над собою).

6 такт. Дівчата, ідучи на носочках, міняються місцями (мал.3).

мал.3

1 – ідучи, тримають парасольку, піднявши у гору (над собою), а 2 – ідучи, тримають парасольку попереду себе.

7-8 такти.

Дівчата повторюють рухи 3-4 тактів, після цього повертаються на свої місця-стають у дві лінії.

Фігура №3. Тривалість – 2 такту.

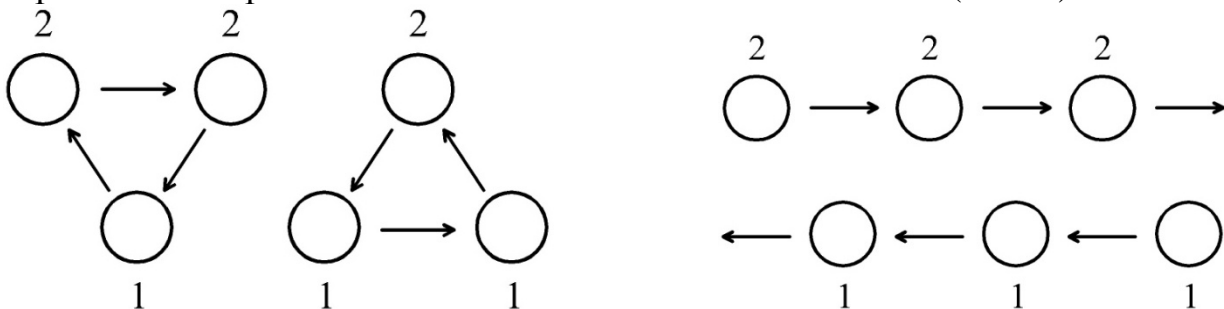
9 такт. Дівчата виконують кроки вперед стоячи обличчям до глядачів. На «1» – праву ногу ставлять вперед (поставити перед лівою ногою), на «2» – виставляють ліву ногу у ліву сторону, на «3» – крок лівою ногою вперед (поставили перед пр. ногою), на «4» – виставляють пр. ногу у пр. сторону. Парасольки відкриті та лежать на правому плечі.

10 такт. Дівчата повторюють рухи 7 такту.

Фігура № 4. Тривалість – 4 такту.

11-12 такти

Дівчата виконують біг на носочках з двох ліній утворюючи два кола, парасольки направлені з кола начебто «маленькі квіточки» (мал. 4).

мал.4, 5

13-14 такти. Дівчата з двох кіл перешиковуються у дві лінії та виконують «пружинку».

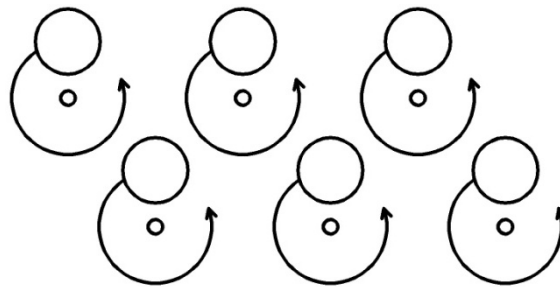
Фігура №5. Тривалість – 4 такту.

15-16 такти. Дівчата у другій лінії виконують: на «1» – приставний крок у ліву сторону, на «2» – «пружинка», на «3» – приставний крок у праву сторону, на «4» – «пружинка», на «5-6-7» – на носочках обертаються навколо себе у праву сторону, на «8» – «пружинка». Дівчата у першій лінії виконують такі ж рухи, тільки починаючи з приставного кроку у праву сторону (мал. 5).

17-18 такти. Дівчата виконують рухи 15-16 тактів.

Фігура №6. Тривалість – 2 такту.

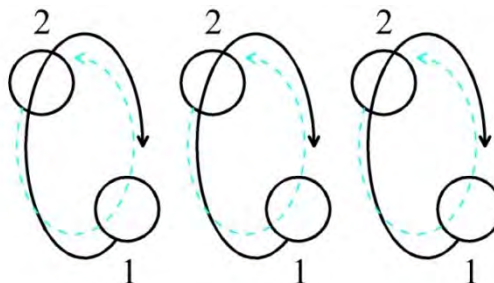
19-20 такти. Дівчата кладуть парасольки на підлогу перед собою та обходять їх навколо 1 раз (мал. 6).

мал.6

Фігура №7. Тривалість – 4 такту.

21-22 такти. Дівчата у парах виконують рух «до-за-до», тримаючи парасольку на правому плечі (мал.7).

мал.7

23-24 такти. Дівчата виконують рухи 21-22 тактів.

Фігура №8. Тривалість – 2 такту.

25 такт. Дівчата тримають парасольку перед собою крутячи її виконують кроки. На «1» – відставляють праву ногу у праву сторону, на «2» – праву ногу приставили, на «3» – відставляють ліву ногу у ліву сторону, на «4» – ліву ногу приставили.

26 такт. Дівчата виконують рухи 25 такту.

Фігура №9. Тривалість – 2 такту.

27-28 такти. Дівчата шикуються з двох ліній у колонку. Кладуть парасольки перед собою на підлогу та присідають.

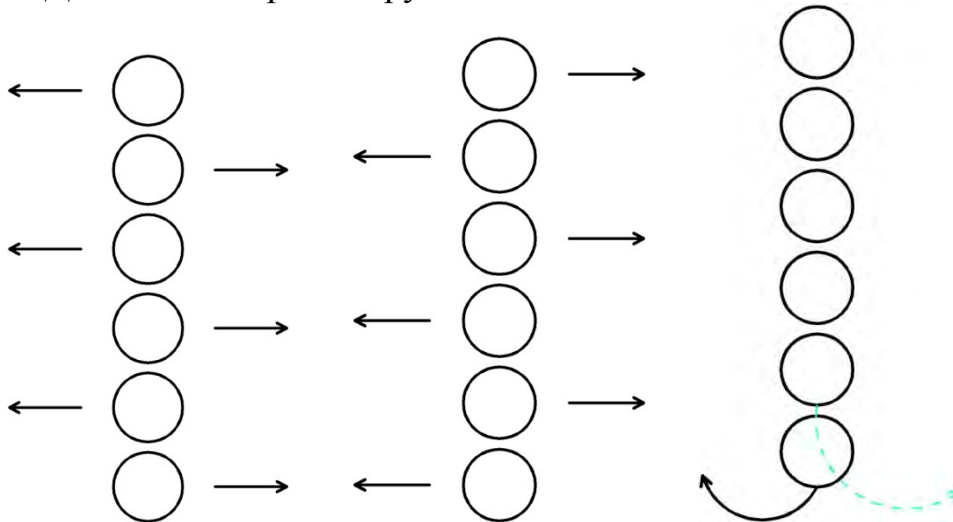
Фігура №10. Тривалість – 6 тактів.

29-30 такти. Дівчата по черзі підіймаються та піднімають руки у гору. На «1-6», на «7-8» – руки на платтячко.

31 такт. Дівчата через одну виконують випад: на «1-2»-випад у «свою» сторону, на «3-4» – зібрались у колонку (мал.8).

32 такт. Дівчата через одну виконують випад: на «1-2» – випад у «свою» сторону, на «3-4» – зібрались у колонку (мал.9).

33-34 такти. Дівчата повторюють рухи 31-32 тактів.

мал.8, 9, 10

Фігура №11. Тривалість – 2 такту. 35-36 такти.

Дівчата виконуючи біг на носочках з колонки перешиковуються у коло (мал.10), розбігаючись через одного у різні сторони. Парасолька на правому плечі.

Фігура №12. Тривалість – 2 такту.

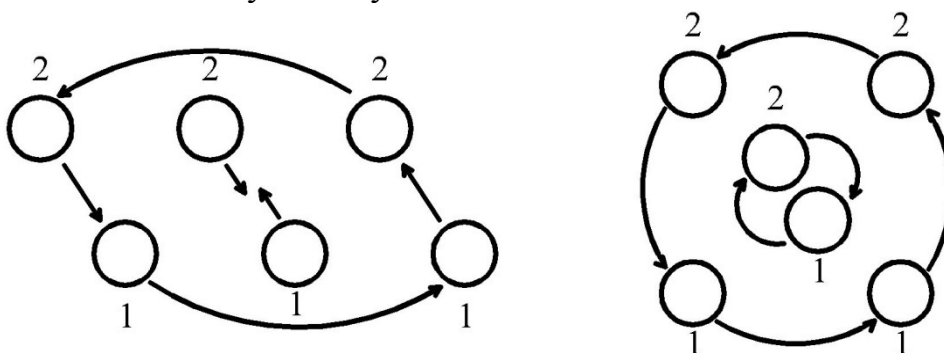
37 такт. Дівчата на «1» – роблять крок у коло (стоячи обличчям у коло) та обертаються обличчям по ходу кола на «2», далі рухаються по колу бігом на носочках.

38 такт. Дівчата з кола перешиковуються у дві лінії.

Фігура №13. Тривалість-3 такти. 39-40 такти.

Дівчата утворюють два концентричних кола (мал. 11) і рухаються бігом на носочках проти ходом (одне коло до іншого) (мал. 12). Парасольки тримають повернуті з кола («квітка у квітці»).

41 такт. Дівчата з кіл шикуються у дві лінії.

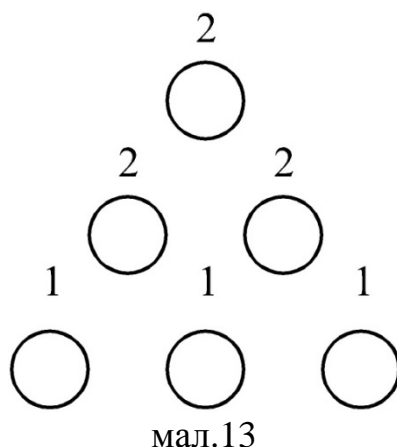

мал.11, 12

Фігура №14. Тривалість – 2 такту.

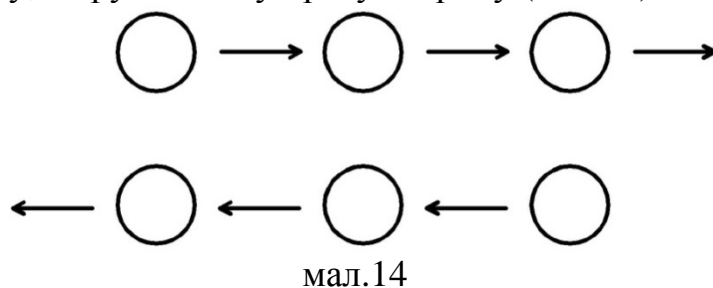
42-43 такти. Дівчата першої лінії рухаються спиною назад, а дівчата другої лінії рухаються на носочках вперед і будують з парасольок трикутник (мал.13).

Фігура №15. Тривалість – 2 такту.

44 такт. Дівчата кладуть парасольки на праве плече і з трикутника розходяться у дві лінії на «1-2», на «3» – «пружинка», на «4» – поворот обличчям: перша лінія в ліву сторону, а друга лінія у праву сторону (мал.14).

45 такт. Дівчата, виконуючи біг на носочках, заходять за куліси.

Танок «Борщик»

Хореографічна постановка для дітей середнього віку.

Хореографічна постановка «Борщик» створена на основі пісні гурту Аквамарін «Борщик», і розрахована на участь 11 дітей середнього дошкільного віку(овочі) і 1 дитини старшого дошкільного віку (повар). Кількість виконавців таночку можна збільшити чи зменшити, але парний склад має залишитися незмінним.

Хореографічна постановка «Борщик» буде доречною на осінньому святі чи ярмарку або під час проведення різноманітних розваг. Як реквізит у постановці використано: велика дерев'яна ложка, книга повара та великий горщик.

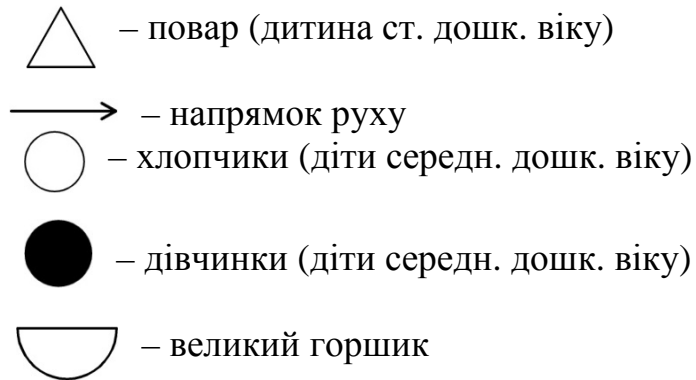
З піснею можна ознайомитися за посиланням в інтернеті: <https://m.youtube.com>
Див. композицію Танок «Борщик» за посиланням в інтернеті:
<https://drive.google.com/open?id=1B8XE3cy8>

Фігури хореографічної постановки «Борщик»

Перед початком постановки діти стоять біля входу у зал парами, взявшись за руку, а іншу руку поставили на пояс.

Розмір 4/4.

Умовні позначення:

Фігура №1. Тривалість-12 тактів.

1-6 такти. Повар виконує 4 рази «колесо», рухаючись по діагоналі від входу у зал.

7-10 такти. Повар бере дерев'яну ложку, книгу повара та підскоками виходить на середину зали (ближче до глядачів), сідає у поперечний шпагат, читаючи книгу повара.

11-12 такти. Повар підіймається із шпагата та бере дерев'яну ложку, підскоками прямує на середину зали та «диригує» ложкою поки вибігають діти-овочі.

Фігура №2. Тривалість-12 тактів.

13 такт. Вибігає перша пара дітей на свою позицію (мал.1).

14 такт. Перша пара виконує на «1»-праву руку у праву сторону, на «2»-ліву руку у ліву сторону, на «3»-руки на пояс та поклон, на «4»-стоять рівно.

15 такт. Вибігає друга пара дітей на свою позицію (мал.1).

16 такт. Друга пара разом із першою виконують рухи 14 такта.

17 такт. Вибігає третя пара дітей на свою позицію (мал.1).

18 такт. Третя пара разом із другою та першою виконують рухи 14 такта.

19 такт. Вибігає четверта пара дітей на свою позицію (мал.1).

20 такт. Четверта пара разом із третьою, другою та першою виконують рухи 14 такта.

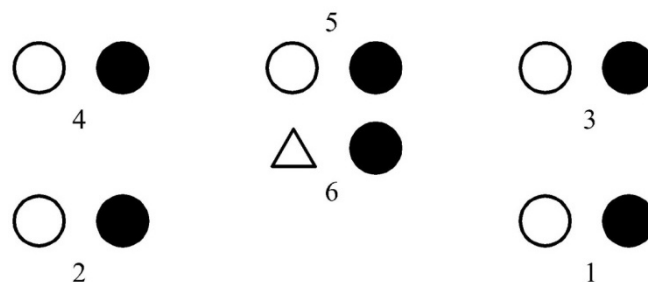
21 такт. Вибігає п'ята пара дітей на свою позицію (мал.1).

22 такт. П'ята пара разом із четвертою, третьою, другою та першою виконують рухи 14 такта.

23 такт. Підбігає дитина – «овоч» до повара на 6 позицію (мал.1).

24 такт. Усі шість пар виконують рухи 14 такта.

Фігура №3. Тривалість-4 такта.

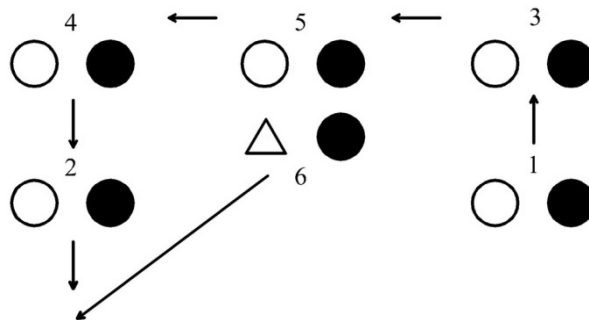

мал. 1

25 такт. Повернувшись у пари обличчям одночасно виконують :на «1» – хлопок виконують двома руками «перші» по долоням «другої» дитини (у якої долоні повернуті вгору та простягнуті попереду себе), на «2» – хлопок виконують двома руками «другі» по долоням «перших» (у якої долоні повернуті вгору та простягнуті попереду себе), на «3» – «перші» та «другі» виконують одночасно хлопок по долоням один одного (руки «першого» та «другого» підняті вгору попереду себе), на «4» – взялися руками у «човник» (мал. 2).

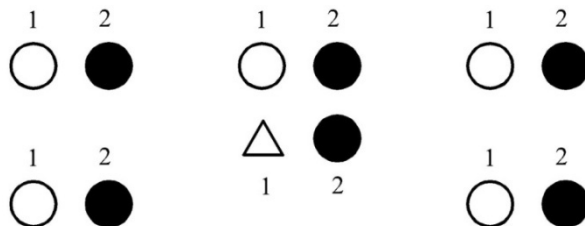
26-28 такти. Діти виконують кружляння парами у «човнику»виконуючи тупаючи кроки.

Фігура №4.Тривалість-8 тактів.

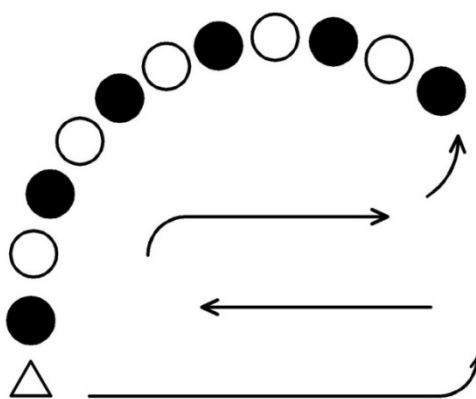

мал. 2

29-34 такти. Усі беруться за руки (мал. 3) та повар веде дітей «змійкою» (мал. 4).

мал. 3

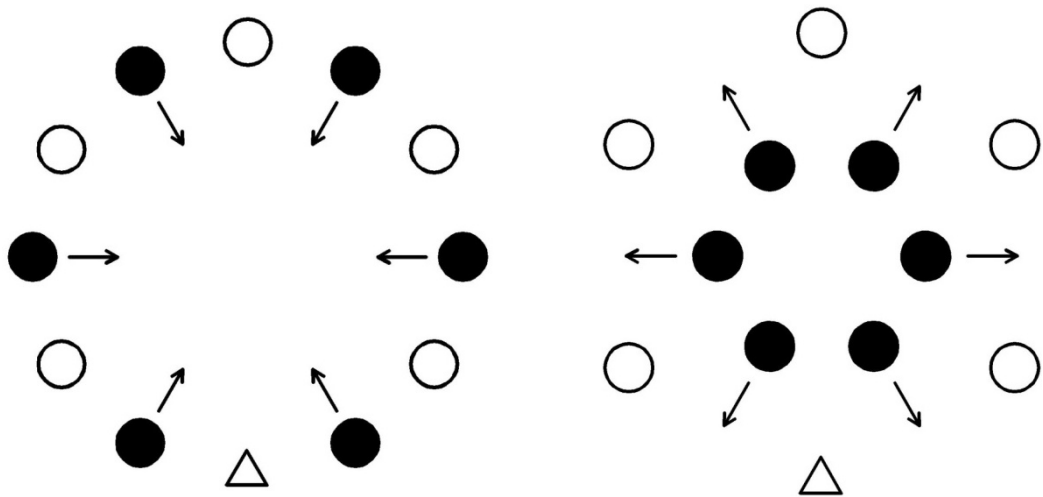
мал. 4

35-36 такти. Діти перешиковуються у велике коло.

Фігура №5.Тривалість – 4 такта.

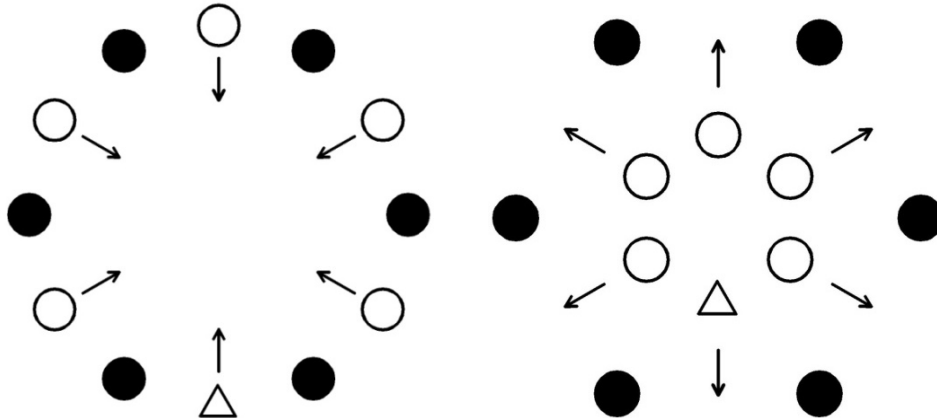
37 такт. Дівчата йдуть у коло (тупаючим кроком), а хлопчики виконують кружляння на місці (мал. 5).

38 такт. Дівчата ідучи спиною повертаються у велике коло (мал. 6).

мал. 5, 6

39 такт. Хлопчики йдуть у коло (тупаючим кроком), а дівчата виконують кружляння на місці (мал.7).

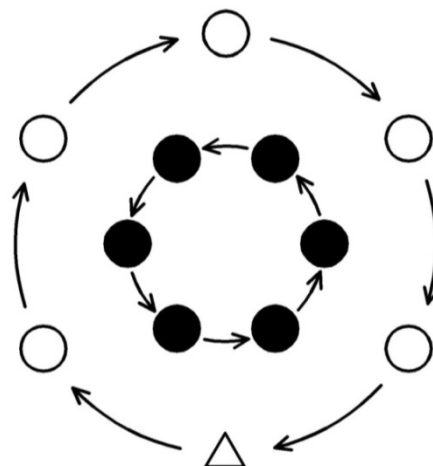

мал.7, 8

40 такт. Хлопчики, ідучи спиною, повертаються у велике коло (мал.8)
Фігура №6. Тривалість-4 такта.

41 такт. Виконують рухи 37 такта.

42-44 такти. Хлопчики біжать по зовнішньому колу (за годинниковою стрілкою), а дівчата біжать у внутрішньому колі (проти годинникової стрілки мал. 9).

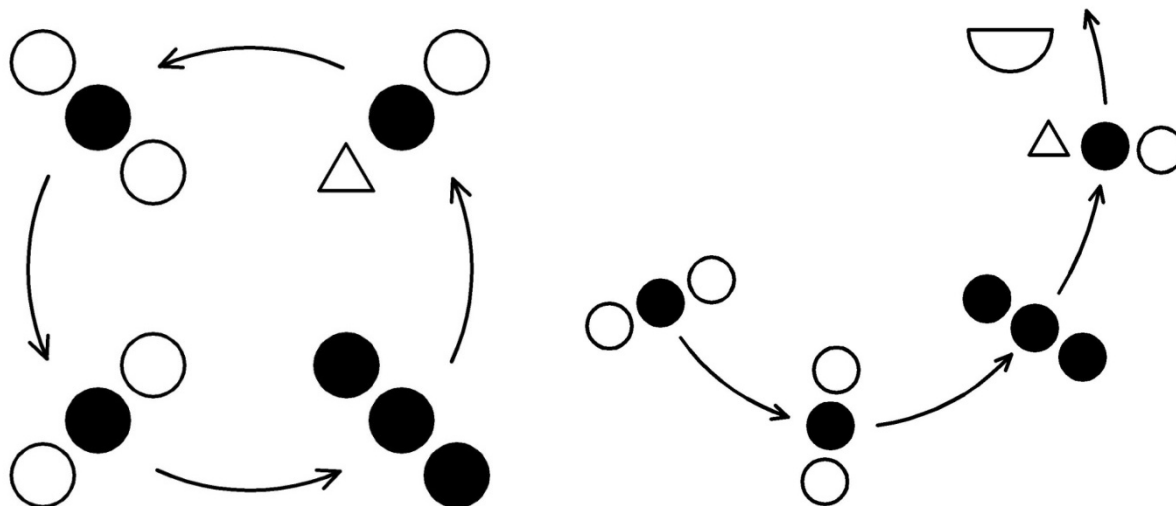
мал. 9

Фігура №7. Тривалість-6 тактів.

45-46 такти

Дівчата беруть за руки двох хлопчиків та утворюють коло трійками (мал. 10).

47-50 такти.

мал. 10, 11

Туपाючим кроком йдуть трійками по колу

(мал. 10) та по черзі заходять у великий горщик (мал. 11).

«Хореографічна композиція з калиновими віночками»

Хореографічна постановка для 4-х дітей старшого дошкільного віку та 4-х дорослих.

Хореографічна постановка з калиновими віночками створена на основі пісні Діани Бігун «Моя земля» і розрахована на участь 4-х дітей старшого дошкільного віку та 4-х дорослих. Кількість виконавців таночку можна збільшити чи зменшити, але парний склад має залишитися незмінним. Вона буде доречною на осінньому чи весняному святі або під час проведення різноманітних розваг. Як реквізит у постановці використано вісім калинових віночків.

З піснею можна ознайомитися за посиланням в інтернеті: [youtube.com](https://www.youtube.com)

Фігури хореографічної постановки з калиновими віночками.

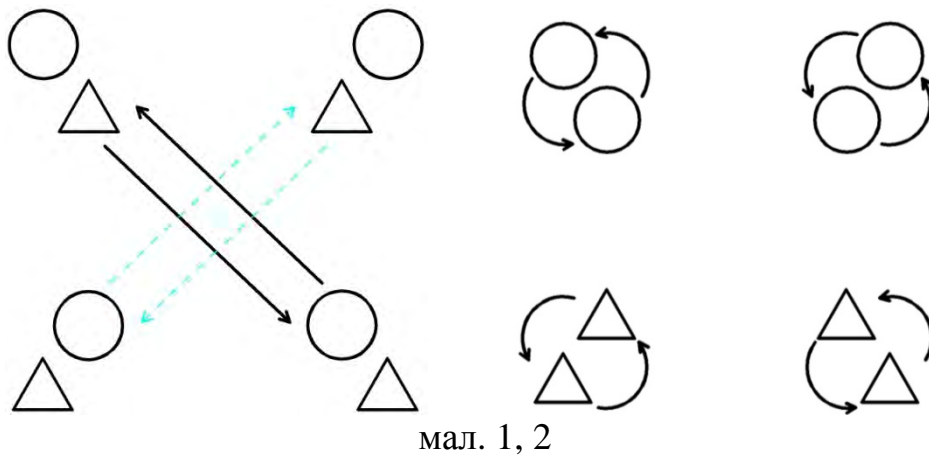
Перед початком постановки танцори стоять (мал. 1). Розмір 4/4.

Умовні позначення:

△ – дівчата   ○ – дорослі   → – напрямок руху

Фігура №1. Тривалість – 4 такта.

1- 4 такти. Двоє дітей та двоє дорослих міняються місцями (мал. 1).

мал. 1, 2

Фігура №2.Тривалість – 6 тактів.

5-8 такти. Парами кружляють, повернувшись один до одного спинами, руки злегка розведені по сторонах (мал. 2).

9-10 такти. Шикуються у дві лінії.

Фігура №3.Тривалість-4 такта.

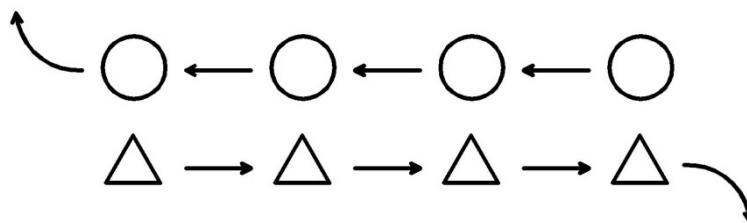
11 такт. Кожний дорослий одягає дитині віночок на голову.

12-13 такти. Кожен дорослий кладе руки на плечі дитині та заглядає в очі з правої сторони, а потім з лівої сторони.

14 такт. Діти та дорослі, стоячи у двох лініях, сплетають руки навхрест та беруть один одного.

Фігура №4 .Тривалість-6 тактів.

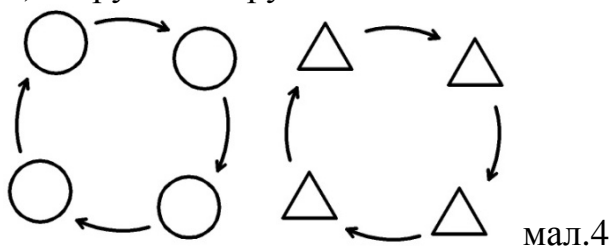
15-20 такти. Дорослі та діти з двох ліній перешиковуюються у два кола (мал. 3), (мал. 4).

мал.3

Фігура №5.Тривалість-6 тактів.

21-22 такти. З двох кіл усі шикуються у одну лінію (мал. 5). Беруться за руки.

мал.4

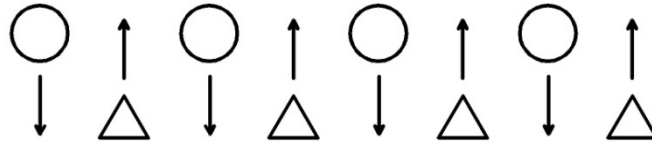
мал. 5

23-26 такти. Повертаючись боком до глядачів, передають собі через голову свою праву руку та ліву руку сусіда. Цей рух виконує кожен по чергово та рухаються один за одним «змією» по залу.

Фігура №6. Тривалість - 4 такта.

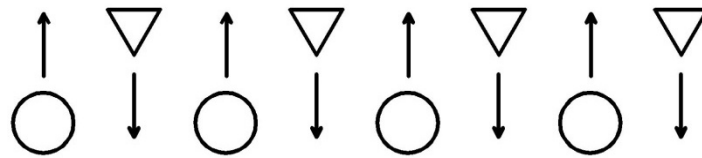
27 такт. З одної лінії розійшлись у дві.

мал.6

28 такт. Діти йдуть назад, а дорослі йдуть уперед, повільно підіймаючи руки до гори (мал. 6).

29 такт. Діти йдуть уперед, повільно підіймаючи руки до гори, а дорослі йдуть назад, повільно опускаючи руки (мал. 7).

мал.7

30 такт.

Виконуючи рухи 28 такта, шикуються в одну лінію (мал. 8).

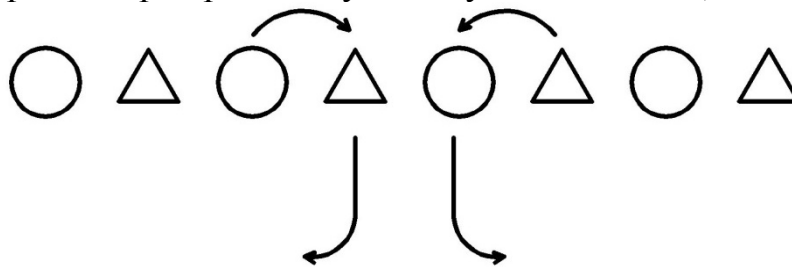

мал. 8

Фігура №7. Тривалість – 6 тактів.

31-36 такти.

З однієї лінії через центр перешикуються у велике коло (мал. 9).

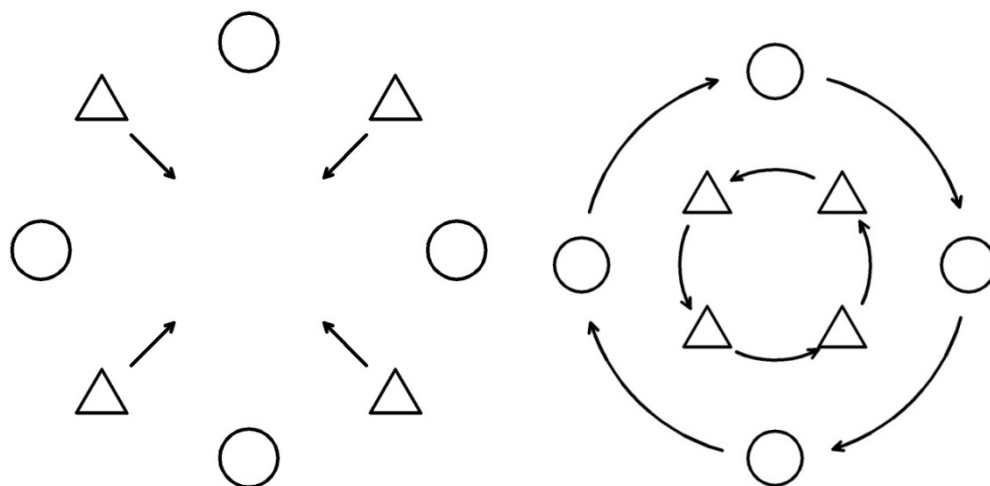
мал. 9

Фігура №8. Тривалість - 10 тактів.

37 такт. Діти роблять крок у коло, шикуючи маленьке коло у великому (мал. 10).

38-42 такти.

Рухаючись по колу, діти проти годинникової стрілки, а дорослі за годинникової стрілкою (мал. 11).

мал. 10, 11

У дітей праві руки з'єднані у центрі кола та підняті до гори, а ліві руки тримаються внизу.

У дорослих права рука піднята до гори, а ліва опущена.

43-46 такти. Виконують рухи 38-42 тактів тільки в іншу сторону.

Фігура №9. Тривалість – 4 такта.

47 такт. Діти роблять крок назад та стають у велике коло разом із дорослими.

48-50 такти. Дорослі та діти знімають з себе віночки та утворюють з них «великий вінок».

Джерело

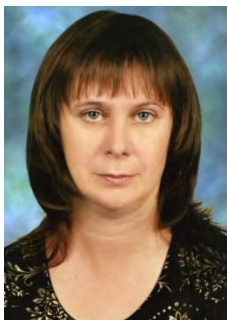
1. Баранік Ю. М. Сценарій заходу «Я люблю Україну». URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-zahodu-ya-lyublyu-ukra-nu-170601.html>.

2. Українські пісні. Наталія Майборода «Побажання» (слова, текст, акорди). URL: <https://www.pisni.org.ua/songs/7199343.html>.

3. <http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=431580>.

4. <https://learning.ua/blog/202205/patriotychni-virshi-pro-ukrainu-ta-ridnyi-krai>.

5. Найкращі вірші про Україну. URL: <https://mala.storinka.org/вірші-про-україну-рідний-край.html>.

Найда Вікторія Володимирівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Писаренко Ольга Миколаївна

вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Проект «Український віночок»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти **Іванчук Сабіна Айдинівна**

Характеристика проєкту:

- за змістом – інформаційно-творчій;
- за кількістю учасників – груповий (діти старшого дошкільного віку);
- за тривалістю – середньої тривалості (два тижня).

Мета: розширити знання дітей про український віночок як оберіг, традиції та обряди, пов'язані з використанням українського віночку.

Завдання:

- формувати уявлення про те, що український віночок – це дівочий оберіг;
- ознайомити з фотоматеріалами використання віночку в сучасній моді;
- розвивати пізнавальний інтерес, надати інформацію про квіти-обереги, стрічки-символи українського віночку;
- виховувати шанобливе ставлення до українських традицій, обрядів;
- поповнювати словниковий запас назвами квітів віночку, розвивати мовлення;
- розвивати допитливість, спостережливість;
- залучати батьків до спільної діяльності з дітьми.

Попередня робота

1. Збір матеріалів по темі «Український віночок».
2. Залучення батьків до поповнення гардеробу дівчаток різними віночками.

3. Розробка авторських інтелектуальних музично-рухливих ігор з віночком та придбання матеріалів для виготовлення атрибутів для ігор та посібників.

Заходи

1. Впровадження ігор з українським віночком в заняття, свята, розваги.
2. Виставка дитячих робіт «Український віночок».

Матеріально-технічне забезпечення:

- наочні посібники: ілюстрації, фото, твори мистецтва;
- матеріали для читання;
- дидактичне обладнання.

Етапи проєкту

Форми та методи роботи	Зміст
1. Інформаційно-ознайомлювальний етап	
1.Бесіди.	Обереги – наші давні, добрі символи. Традиція плетіння віночку – оберіга. Квіти віночку.
2.Розглядання ілюстрацій, бесіди.	Квіти українського традиційного віночку дівчаток різного віку. Види віночків.
3. Розповідь.	«Квіти-символи. Що символізують стрічки. Послідовність стрічок у вінку».
4. Слухання (усна народна творчість).	Прислів'я, приказки, загадки про квіти, віночок. Легенди про віночок, калину, мак, червону руту.
5. Читання творів.	«Квітковий годинник», «Лікарські рослини».
6. Вивчення матеріалів.	«Український віночок»
2. Репродуктивно-узагальнюючий етап	
1. Обговорення	Квіти-символи. Що символізують стрічки. Послідовність стрічок у вінку.
2. Прослуховування.	Обрядових пісень при плетінні віночку.
3. Інтелектуальні музично-рухливі ігри.	Розучування танцювальних рухів. Запам'ятовування квітів-символів віночку, послідовності та значення стрічок традиційного віночку дівчинки 6-7 років.
4. Народні ігри з віночком та піснями.	Українські народні ігри: «Віночок», «Ой віночку, мій віночку», «Чий віночок кращий», «Стрічки».
5. Розв'язання проблемних ситуацій.	«Чи є ця квітка в українському традиційному віночку?», «Що означає цей колір стрічки?»
6.Розв'язання завдань.	«Прикрасимо вінок», «Плетіння віночків».
7. Тематичне заняття «Квіти».	Будова квітки. Квіти кімнатні, садові. Квіти-символи. Лікарські рослини.
8. Дидактичні ігри та вправи.	«Сплетемо віночок», «Зав'яжемо стрічку у віночку» «Назви квітку»
9. Мовні ігри.	«Опиши квітку», «Вгадай квітку».

3. Самостійно-діяльнісний етап	
1. Пазли.	Квіти.
2. Розмальовки.	Український віночок, квіти.
3. Комп'ютерна гра	«Український віночок»
4. Творчий	
1. Разом з батьками.	Виготовлення, придбання батьками віночків.
2. Виготовлення обладнання для ігор, посібників.	Обруч з великими квітами, які можна зняти та з кріпленням стрічок на липучках. Штучні квіти: 4 маки, 2 ромашки, незабудки, барвінок, чорнобривці, безсмертник, волошки, соняшник, лотос, кульбабки
3. Виставка	Аплікація «Український віночок».
5. Рефлексійно-оцінювальний етап	
1. Розповідь.	«Український віночок».
2. Роздуми	«Квіти для мого віночку».
3. Інтелектуальні музично-рухливі ігри	Концертна програма до Дня дошкілля. Гра «Сплетемо віночок» (з дівчатками), «Прикрасимо віночок стрічками» (з хлопчиками).

Додаток

Інтелектуальна музично-рухлива гра «Український віночок»

Мета: продовжити ознайомлювати дітей із традиціями, обрядами, символами своєї країни. Поглибити знання про український віночок.

Завдання:

- формувати уявлення про особливості національного віночку його елементів (стрічки, квіти);
- поповнювати мовленнєвий словник назвами різних квітів які входять до складу віночку;
- розвивати у дівчат вміння робити віночок під час гри;
- виховувати шанобливе ставлення до традицій, обрядів рідного краю.

Матеріал та обладнання:

- штучні квіти, декоративна галявина;
- різнокольорові стрічки віночку на липучках;
- великий обруч для стрічок.

Хід гри

Гра проводиться у два етапи – дві гри.

Перший етап – «Сплетемо віночок» (з дівчатками)

Ведуча:

Станьмо у рядочок,
Сплетемо віночок,
Квіточка до квіточки,
Як і ми ось діточки.

Виходять дівчата і під веселу українську музику виконують різноманітні танцювальні рухи за бажанням, як тільки музика змінюється дівчата йдуть до

галявини збирають квіти. Потрібно бути уважними, бо не всі квіти входять до складу віночка. Як тільки квіти зібрані, діти перехрещуючи руки сплітають віночок і рухаються по колу, демонструючи «живий (рухомий) віночок». Хлопчики плескають в долоні, дівчатка повертають квіти на галявину і сідають на місця, хлопці виходять в центр для другої гри.

Другий етап – «Прикрасимо віночок стрічками» (з хлопчиками)

Під жваву музику хлопцям теж пропонується виконати танцювальні рухи. Коли музика змінюється хлопці йдуть до ведучої і обирають собі стрічку, будь якого кольору. Ведуча, тримає «обруч-віночок» з квітами угорі, називає значення символу стрічки (не називаючи колір, наприклад, символ родючої землі), а дитина повинна здогадатися про який колір йдеться, потім причепити один кінець коричневої стрічки до «віночку» на липучку посередині обруча, другий кінець стрічки тримаючи у одній руці, натягнути і присісти на одне коліно, обличчям до глядачів (інші діти почувши про свої стрічки розміщують їх на «віночку» у потрібній послідовності від середини, симетрично з двох сторін та стають зручно у лінію, розтягнувши стрічки від «віночку», немов сонячні промінчики). Тепер плескають в долоні дівчатка, а хлопчики сідають на місця.

Комп'ютерна гра «Український віночок»

Автор: Білоус Вікторія Володимирівна

Мета: ознайомити дітей з різновидами віночків; вчити добирати квіти, з яких сплетений віночок; розвивати мислення, увагу дітей; виховувати інтерес до народних символів, естетичні смаки.

ІГРОВЕ ЗАВДАННЯ: натискаючи на ліву кнопку миші, обрати квіти, які вплетені в віночок; правильно обрана квіточка має розміститись навколо віночка.

ПРАВИЛА: працювати лише лівою кнопкою миші; виділений об'єкт не переміщувати; якщо гравців двоє і більше, вони грають по черзі; припущення помилки спричиняє перехід ходу до суперника.

ХІД ГРИ: у гру можуть грати 1-3 гравці; черговість ходу визначають за допомогою кубика чи лічилки; щоб квіти розмістились навколо віночка, їх потрібно виділити і натиснути ліву кнопку миші; якщо квіточка залишилася на місці, право ходу переходить до суперника; перемагає той, хто швидше обере квіти до віночка. Взято з ресурсу <http://dorobok.edu.vn.ua/>

Українська народна гра «Чий віночок кращий?»

Українські народні дитячі пісні до ігор мають прості мелодії та легкий зрозумілий ритм.

Мета: розвивати почуття ритму (рухатися в такт мелодії), шикуватися у коло, виховувати увагу та розвивати спритність. Виховувати інтерес до народної творчості.

Хід гри

Діти об'єднуються у дві групи, кожна з них утворює коло.

Промовляючи слова пісні, діти беруться за руки і йдуть по колу.

Візьмемось за руки,

Підемо на луки,
Там сплетемо віночок,
Станемо в таночок (зупиняються, підводять руки вгору)
Чий найкращий віночок,
Той і піде у таночок (після цих слів діти швидко опускають руки на плечі своїм сусідам).

Група дітей, яка швидко поклала руки на плечі й дотрималась форми кола – танцює під будь-яку мелодію, а друга група в той час плеще їм у долоні.

Українська народна гра «Ой, віночку, мій віночку»

Ой, віночку, мій віночку, вплету в тебе, що схочу:

Ружі, мальви і барвінок, і стебельця материнок.

Ще вплету казки чудові, пишні грона калинові.

І пісні про Україну.

На голівоньку надіну,

На голівоньку русяву – хай красується на славу!

Діти виконують танок «Сонячний віночок» під аудіозапис пісні «Сонячний віночок» у виконанні Н. Миглис, слова та музика Л. Соболевської.

Українська народна гра «Віночок»

Діти стають у коло, взявшись за руки йдуть по колу. Дівчинка-ведуча, йде в протихід дітям і співає, на останні слова підходить до когось, називаючи ім'я, віддає віночок. Дівчинка з віночком стає ведучою, гра повторюється.

Я віночок сплету,

Я віночок сплету.

А кому я цей віночок

На голівоньку вдягну?

Гра «Стрічки»

Діти стають у коло, взявшись за руки. Ведучий зі стрічками стоїть всередині кола. Діти йдуть по колу, співаючи:

Ой, стрічечка шовкова,

Пливе, пливе по колу.

Кому в руки потрапляє,

Той нехай розповідає,

Що цей колір означає (на останніх словах зупиняються).

Ведучий передає стрічку дитині, навпроти якої він опинився. Дитина повинна назвати колір стрічки та сказати, що цей колір означає. Після цього дитина кружляє на місці, піднявши стрічку над головою. Гра продовжується.

Загадки про квіти.

Цвіте синьо, лист зелений землю прикрашає,

Хоч мороз усе побив, його не займає. (Барвінок)

Стоїть півень на току у червонім ковпаку. (Мак)

Гарні в лузі сестрички – очі золотенькі, вії біленькі. (Ромашки)

Серед хлібного колосся

В неї небо сяє в косах. (Волошка).

На тонких брелять стеблинах
 Між травинок і пеньочків,
 Синя-синя, зветься дзвінко,
 Квітка та лісова. (Дзвіночок).

Прислів'я

Віночок вити – життя любити.
 Гарний віночок – окраса дівчини.
 Який віночок, такий голосочок.
 У віночку дівчина, як червона калина.

Вірші

Пелюстки біленькі,
 Жовта серединка –
 Це ромашка ніжна,
 Мов мала дитинка.
 Простяга до сонця
 Зелені листочки,
 Проситься ромашка
 До мого віночка!

Гарних квітів біля хати
 Розцвіло у нас багато –
 Чорнобривці чорноброво
 Квітнуть в тиші вечоровій.

Незабудка голубенька
 Дуже ніжна і мала,
 На лужку, при самій річці
 Між травою розцвіла.
 І така вона тендітна, несмілива, та, мабуть,
 Всім шепоче тихо-тихо:
 - Любий друже, не забудь!

Барвіночок синьоокий
 Постелився на всі боки...
 До травиці, до росиці,
 До глибокої криниці.

Як без вишні – не садок,
 Так без маку – не вінок!
 З-поміж трав він визирає,
 Мов вогонь, червоний, сяє!

Ось волошки, диво-квіти,
 Голубіють у полях –
 При дорозі, в буйнім житі,
 У пшениці, в ячменях.
 Їх, буває, хлібороби
 Бур'янами часом звать,
 Дітям вони до вподоби –
 Вони з них вінки плетуть.

Обряд вінкоплетіння

Мистецтво плести вінок – ціла наука, яку сьогодні майже забули. А раніше вона передавалася з покоління в покоління. Важливо було знати, як і коли збирати квіти, як вплітати і зберегти, яке зілля з яким поєднувати, як замочувати квіти у рослинних соках щоб вони довше були свіжими, оскільки свіжий вінок – на добро, а зів'ялий – недобрий знак; якщо вінок розвився чи розірвався – чекай біди. Обряд вінкоплетіння обов'язково супроводжувався піснями та приказками. Малечі вінки плели старші сестри та матері. Вінки підкладали під подушку, щоб побачити віщий сон. Магічною силою наділялася прикраса, сплетена вагітною жінкою, даючи плодючість полям і худобі. Вінок, виготовлений дівчиною, означав чистоту посіву.

Вінки мали значні територіальні відмінності. Так, у Середньому Подніпров'ї розмір квітів поступово зменшується в напрямку потилиці, коли в інших місцях (на Поділлі) «квітчалися» в протилежному напрямку. На Західній Україні звиті вінки прикрашали уплітками, герданами зі скляних намистин, вплітали маленькі металеві пелюстки. Подекуди використовували березову кору, роблячи з неї діадему, прикрашаючи тканиною та коштовностями, а внизу підвішуючи бляшки чи намистинки, пелюстками позолоченого барвінку тощо. На Івано-Франківщині доповнювали уплітками – жмутами різнокольорової вовни, яку прив'язували до кіс і опускали на плечі. Гуцулки носили звиті вінки зі склярусу та стрічок, штучних квітів і павиноного пір'я – карабулі.

На Вінниччині у святкові дні дівчата прикрашали голову волочковими вінками, основу яких робили з чорної, а деталі з різнокольорової тасьми, чорного плісу, на які нашивали різнобарвні вовняні кульки (кутасики), нитки, намистини, гудзики. Різновидом вінка була «квітка» – стрічка з нашитими на кружечок з вовняної тканини з двох боків квітками із призбираних стрічок, нашитих, яку оздоблювали намистинками, бісером.

Вінки Полісся свідчили про майновий стан дівчини: чим заможніша, тим пишніший вінок. Так, у небагатих селянок віночок являв собою переплетений обруч, тоді як у заможних дівчат міг складатися з кількох перевитих обручів, і, навіть, інколи походив на суцільну квіткову шапку, яка покривала всю голову. Більшість вінків носилося без стрічок, їх вплітали лише у весільні.

Види українських вінків

Український віночок для дівчинки 3 років

Вперше дівчинці плела вінок її мама, коли тій виконувалося три роки. Жінка сім днів купала віночок у вечірній росі, вплітала:

- чорнобривці (тоді дівчина буде чорнобривою і надзвичайно красивою);
- ромашки (ромашка – символ здоров'я, добра і ніжності);
- барвінок (він захищає від нечистої сили і є символом вічного, міцного кохання і шлюбу);
- незабудки (символ сталості, вірності).

Кожна з квіток мала лікувальні властивості для діток:

чорнобривці захищали від головного болю; барвінок і незабудки розвивали хороший зір; а ромашка заспокоювала серце та щоб донька мала ясний розум, чисті думки і берегла честь. Потім віночок ховали в скриню.

Український віночок для дівчинки 4 і 5 років

Коли дівчинці виповнювалося рівно чотири роки, то їй плели інший український вінок, в основі якого були незабудки, ромашки, чорнобривці та барвінок, а ще в нього вплітався безсмертник, листя багульника та яблуні (всі пелюстки квітів розсікали).

Український вінок для дівчинки 6 років

Коли дівчинці виповнювалося рівно шість років, то в український віночок вже можна було доплітати: мак та волошки. щоб оберігали сон і стерегли думки. Маки також символізують пролиту кров, їх вплітають ті дівчата, у яких хтось загинув. З іншого боку, парну кількість маків додавали, щоб рід не закінчувався.

Український вінок для дівчинки 7 років

Для семирічної дівчинки сплітали український вінок з семи різних квіток: незабудки, волошки, ромашки, чорнобривців, маку, безсмертника, барвінку, додаючи цвіт яблуні.

«Мати-яблуня, не шкодуй здоров'я і долі дитині», – урочисто говорив батько, торкаючись вінком голови доньки.

Український віночок для дівчинки 8+ років

Для дівчинки, якій є 8 років плели український віночок з волошок і ромашок, і вже можна було вплітати будь-які квіти додатково.

Українські вінки для дівчаток 13 років і старше

Дівчатка старше 13 років плели віночки любові. Традиційно їх прикрашали: ромашками, що символізують доброту, ніжність і юність, серед ромашок вплітають цвіт вишні і яблуні, між квітами також вплітають вусики хмелю (символ гнучкості та розуму), щоб усі бачили, що дівчина і красива, і розумна а над чолом кріплять квітуче гроно червоної калини (символ дівочої краси, чистоти). Ясна річ, що для дівчат такий український **вінок Кохання** був найголовнішим.

З цього віку можна носити вже всі традиційні вінки, які мають певні назви і значення, так само в кожен вид українського вінка вплітаються певні квіточки.

А ось засватана дівчина одягала вінок з: барвінку, шавлії, м'яти та інших лікарських трав. Коли дівчина давала згоду вийти заміж за хлопця, що до неї сватався, вона за традицією одягала йому барвінковий вінок.

Український Весільний вінок

Для молодих українок вінок був символом дівочої честі і захищав від "лихого ока" до заміжжя, а потім голову покривали хусткою. До речі, раніше наречені після вінчання кидали подругам не букет, а вінок і говорили, хто його впіймає – той швидше за інших і вийде заміж.

Напередодні свята Купала кожна дівчина плела собі вінок, великий, красивий, яскравий. Купальські ворожіння без нього були просто

неможливими. Незаміжні дівчата вірили, що той, хто зловить її вінок, пущений на воду, в ніч з 6 на 7 липня стане її супутником на все життя.

Український вінок Породіллі

Після народження свого первістка жінка плела вінок із троянд і прикрашала його зеленим листям. Люди бачили такий вінок – і вітали її, бажали міцного здоров'я і щастя її дитині.

Віночок Надії

Такий вінок дівчина плела в тому випадку, якщо її хлопець все ніяк не наважувався з нею одружитися і не засилав сватів. Такий віночок складався з волошок і квітів польового маку, і його потрібно було власноруч одягнути на голову своєму милому обранцеві. У давні часи вважалося, що вінок Надії відразу ж позбавить хлопця сумнівів і нерішучості!

Український вінок Відданості

Який плели з волошок, а поміж ними заплітали квітучий любисток.

Любисток кидали в купіль дитини, щоб довго жила, була милою, ще в народі є думка про любисток як приворотне зілля.

Український вінок Розлук

Дарувався хлопцям і чоловікам, що йдуть на заробітки або на війну (як оберіг). Ще вінок Розлуки дівчина вручала хлопцеві, який її розлюбив і почав зустрічатися з іншою. Основою таких вінків були квіти первоцвіту, які символізували недовговічність, і верес, що символізує безнадійність і самотність.

На Жнива плели вінок із зернових рослин. Зазвичай честь нести такий вінок до село випадала молодий, працьовитій дівчині, яка ось-ось повинна була вийти заміж.

Часто віночок використовували як елемент декорування будинку.

Зображення вінків завжди було на одязі, скатертинах, рушниках.

Традиції плетіння українського вінка сягають глибокої давнини. Яким би не був привід створення цього барвистого оберіга, його завжди плели з особливою турботою і трепетом, адже в основі українського вінка – любов до природи, повага до рідної землі.

Рослини-символи

Хміль – символізує розум.

Безсмертник – символ здоров'я, загоює виразки, і рани.

Деревій – незламна сила, непохитність, незалежність.

Барвінок – міцна любов і шлюб.

Калина – дівоча краса, здоров'я.

Любисток – чистота і невинність.

Волошка – відданість і вірність.

Ромашка – юність, чистота, здоров'я, доброта і ніжність.

Троянда, мальва та півонія – віра, надія і любов.

Мак – дівоча краса з одного боку, а з іншого – скорбота і печаль.

Цвіт вишні і яблуні – материнська любов.

Соняшник – життєва енергія, сила, рішучість, благополуччя, багатство.

Що символізують стрічки у вінку?

Вельми цікавий відбір, поєднання кольорів і розташування стрічок у вінку. До прикрашеної квітами голові молодої дівчини прив'язували стрічки 12-ти кольорів. Кожна з них служила красуні цілителем і оберегом, захищаючи волосся від злих очей.

Стрічки підбирали по довжині волосся дівчини і робили їх ледь довші коси, щоб заховати її серед барвистих квітів.

У центрі вінка зав'язували

світло-коричневу стрічку (яка символізувала землю-годувальницю).

Зліва та справа першої стрічки зав'язували жовті – символ ясного сонечка.

Далі світло-зелені і темно-зелені – краса і молодість.

Блакитні і сині – символи неба і води, які наділяють силою і міцним здоров'ям.

Потім йшла помаранчева – символ хліба.

Фіолетова – мудрість.

Малинова – щирість.

Рожева – символ благополуччя і достатку.

Коричнева – символізує землю-годувальницю.

Жовта – сонце.

Світло-зелені і темно-зелені – краса і молодість.

Синя і блакитна – вода і небо, що дають сили і здоров'я.

Помаранчева – символ хліба.

Фіолетова – мудрість.

Малинова – достаток.

Рожева – благополуччя.

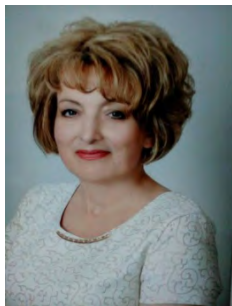
Червона – радість, щастя, любов, але разом з маком – символ печалі.

Біла – чистота і невинність, пам'ять про предків.

Список використаних джерел

1. <http://dorobok.edu.vn.ua/>
2. Свята моєї Батьківщини: Дитячий календар ілюстрований. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2009. 176 с.
3. Легенда про вінок. Думко В. // Позакласний час. 2009. С. 54-72.
4. Народні символи України. Любанська С. // Початкова школа. 2009. №9. С. 61-62.
5. Українська національна символіка. Тараненко Л. В.// Розкажіть онуку. 2009. №15-16, С. 20-24.

Грабар Світлана Миколаївна

вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Проект «Українські національні страви»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти **Іванчук Сабіна Айдинівна**

Характеристика проекту:

- за змістом – інформаційно-ігровий;
- за кількістю учасників проекту – колективний (музичний керівник, діти, батьки, вихователі);
- тривалість – 2 тижні;

Мета: сприяти поглибленню знань дітей про традиційні страви українців, формувати у дошкільників корисні навички і звички зумовлені правильним харчуванням і здоровим способом життя.

Завдання:

- викликати інтерес до традицій українського народу, які пов'язані з харчуванням;
- з'ясувати як відображають українські страви у своїх творах поети, письменники;
- зібрати інформацію про традиційні українські страви з різних джерел;
- виховувати любов та бережне відношення до хліба;
- розвивати практичні уміння і навички у виготовленні традиційних страв;
- виховувати доброзичливість, патріотичні почуття до рідної землі;
- закріплювати уявлення дітей про те як готується їжа, з яких продуктів;
- виховувати звички правильно харчуватись;
- виховувати естетичні почуття (сервіровка столу, зовнішній вигляд);
- розвивати вміння спостерігати, аналізувати.

Актуальність

Україна славетна своєю національною їжею, яка створювалася протягом сторіч, багата на традиції, вирізняється серед інших розмаїттям страв та їх високими та поживними властивостями.

Завдяки збереженню і продовженню традицій формується почуття патріотизму, любові та поваги до своєї родини, міста, регіону, держави.

Серед актуальних проблем важливе місце займає вивчення народної кулінарії, переконання підростаючого покоління дбайливе ставлення до свого здоров'я.

Повернутися до забутого, відродити національні традиції, ознайомити зі стравами української національної кухні, викликати інтерес до кулінарного мистецтва – бо народна кухня – це культурна спадщина українського народу як мова, література, мистецтво, це неоціненний здобуток, яким можна пишатися, який не слід забувати.

Етапи реалізації проекту

№ з/п	Етап	Форми та методи роботи	Зміст
1.	Інформаційно-ознайомлювальний	1. Вступна бесіда	Знайомство зі стравами України, їх складом (мапа України).
		2. Бесіда	«З хлібом у нас зустрічають гостей».
		3. Читання	Прислів'я, приказки, загадки. І. Сенченко «Хліб святий», Воронько «Облітав журавель», Н. Кончаловська «Город», Н. Забіла «Ясочкіна грядка», Ю. Тувім «Овочі», О. Орач «Пиріг», Ю. Тувім «Господиня одного разу з базару прийшла», Українські народні казки: «Як господиня навчилася варити вареники», «Колосок».
		4. Розгляд ілюстрацій	«Млин», «Елеватор», «Святковий стіл», «Збирання урожаю», «Дитяча карта України».
		5. Екскурсія на кухню	Спостереження за роботою кухаря, за тим, як готують вареники.
		6. Тематичні бесіди	«З хлібом у нас зустрічають гостей», «Богатирська їжа», «Моя улюблена страва», «Про користь овочів, фруктів, ягід».
		7. Розв'язання проблемних ситуацій	«Які продукти можуть зашкодити нашому організму?», «Все корисне, що смачно?», «Солодощі: добре чи погано?».
		8. Перегляд презентацій та мультфільмів	Презентація «Українські національні страви». Мультфільм ютуб каналу «З любов'ю до дітей», «Їздить трактор по городу», «Лариска», «Вечори на хутори близ Диканьки», «Смачні і корисні».

		9. Підготовка атрибутів	Виготовлення атрибутів разом із батьками (вітамінні в кошику).
		10. Бесіда з батьками	Про наступну роботу над проектом.
2.	Практичний	1. Вивчення матеріалу за темою	Вивчення матеріалу про українські страви. Корисна їжа.
		2. Конкурс дитячих робіт Розмальовка велика	Аплікації «Каструля каші», «Вітамінні тарілки». Ліплення «Пиріжки», «Вареники». Мапа «Україна».
		3. Пальчикові вправи	«Хліб», «Вареники», «Чищу овочі на борщ».
		4. Сюжетно-рольові ігри	«Супермаркет», «Огород», «Кухарі», «Овочевий магазин», «Продукти».
		5. Бесіди та консультації	«Українські національні страви (східний регіон)», «Які продукти можуть зашкодити нашому організму», «Де живуть вітамінні?».
		6. Рухливі ігри	«Каравай», «Завантажемо кавуни», «Ми маленькі кулінари», «Хто першим приготує борщ», «Перенеси вареник», «Садіння картоплі».
		7. Експериментування	«Подрібнення зерна за допомогою камінців», «Просій борошно», «Дослід із солодкими газованими напоями», «Солоне й солодке».
		8. Дидактичні ігри	«Виробничі ланцюжки»; «Українські національні страви»; «Мама готує обід»; «Що спочатку було»; «Порахуй урожай»; «Овочеві порівнялочки»; «Здорове харчування – запорука здоров'я»; «Де яка крупа?».
		9. Мовленнєві ігри та вправи	«Ложку передай – страву називай», «Урожай картоплі» (розрізняти «короткі» та «довгі» слова), «Розкажи за схемою» (овочі, фрукти), «Скажи правильно», «Продовжи речення», «Добавлянки», «Каша яка?», «Як хліб на стіл прийшов?», «Один – багато».
		10. Пошук інформації	Разом із батьками пошук інформації в дитячих електронних та друкованих книгах та енциклопедіях.
		11. Музичні твори	Пісня «Ой, вареники, ой, духмяні», «Ходить гарбуз по городу».

		12. Робота з батьками	Виготовлення атрибутів до ігор (фетрова «їжа»). Читання з дітьми казок про правильне харчування. Зображення улюблених страв дитини і складання розповіді про них.
3.	Самостійна діяльність	1. Дидактичні ігри	«Знайди відмінності», «Менший-більший», «Виробничі ланцюжки», «Підбери посуд», «Де росте?».
		2. Розмальовки	«Овочі», «Фрукти», «Ягоди».
		3. Пазли	«Смоколики», «Карта України».
		4. Лото	Лото «Овочі, фрукти»
4.	Оцінювально-рефлексивний	1. Виставка	«Вітамінка».
		2. Робота батьків разом із дітьми	Приготування вареників із батьками.
		3. Вікторина	«До нас гості прийшли, дорогенькі прийшли».
		4. Інтелектуальні ігри за темою «Українські національні страви»	«Склад страв» «Звари правильно» «Хто що любить?» «Хто швидше накриє на стіл?» «Смачний обід» «Що де росте?» «Веселий ярмарок»

Додатки

Ігри за темою «Українські національні страви»

Гра «Склад страв»

Мета: закріпити назви українських національних страв та назви продуктів, із яких вони виготовлені. Виховувати інтерес до української національної кухні. Розвивати увагу, мислення, спритність, взаємодопомогу.

Хід гри

Діти з рюкзаками на спині отримують завдання зібрати (під музику) продукти для певної страви, зображеної на малюнку, який прикріплюється до рюкзака іншої дитини. Збирати можна по одному інгредієнту, підходячи до прилавку із овочами чи фруктами, або до «магазину продуктів»(за борошном, яйцями, молоком, тощо). Після закінчення гри (коли музика замовкає), всі перевіряють правильно обрано склад страв, чи потрібно доповнити, або прибрати зайві інгредієнти.

Гра «Звари правильно»

Мета: називати продукти, з яких виготовлені страви. Спонукає до розповідання малих форм усної народної творчості (забавлянки, приказки, прислів'я, потішки). Розвивати пам'ять, мислення, мовлення. Виховувати інтерес до української кухні.

Хід гри

Діти сидять по колу на килимі, перед ними в центрі предметні картинки: борошно, цукор, молоко, сметана, масло, яйця, мед, крупи, овочі, м'ясо, риба, тощо, велика мапа України з фетру, на якій розташовані українські національні страви. Вихователь починає читати з картки «Усна народна творчість» прислів'я, потішки, забавлянки, а діти разом закінчують розпочату фразу. Діти називають страву, про яку йдеться в ній, одна дитина знаходить страву на мапі, а інші діти беруть по одній картинці із зображенням продукту, який входить до приготування цієї їжі. Всі разом промовляють назви продуктів з яких готується страва, після чого фетрова страва повертається до певного регіону України. Гра продовжується після промовляння наступної потішки про їжу.

Гра «Хто що любить?»

Мета: закріпити назви традиційних страв різних регіонів України. Розвивати пам'ять, мислення, зв'язне мовлення, вміння складати описові розповіді. Виховувати інтерес до роботи з мапою України.

Хід гри

Діти сидять по колу на килимі, перед ними велика мапа України з фетру, на якій розташовані українські національні страви. Вихователь пропонує дітям пригадати традиційні страви різних регіонів України, знайти на мапі одну з них та назвати основні продукти, з яких вона готується. По черзі діти знаходять на мапі обрану страву та розповідають про неї, повертаючи страву до певного регіону, називають його.

Гра «Хто швидше накрис на стіл?»

Мета: вправляти в умінні співвідносити традиційні страви по різним областям України. Розвивати увагу, спостережливість, пам'ять, мислення, зв'язне мовлення. Виховувати інтерес до роботи з мапою України, вміння працювати в парах.

Хід гри

Діти об'єднуються в пари. Перед ними на столі предметні картинки: борошно, цукор, молоко, сметана, масло, яйця, мед, крупи, овочі, м'ясо, риба, тощо, велика мапа України з фетру. Ведучий(дитина без пари або вихователь) роздає кожній парі гравців фетрову українську національну страву. Одна дитина називає страву та розміщує її на мапі, називаючи регіон, друга дитина розповідає як і з чого страва готується.

Гра «Що де росте?»

Мета: вправляти в умінні класифікувати овочі та фрукти різних регіонів України. Розвивати пам'ять, мислення, зв'язне мовлення, вміння складати описові розповіді. Виховувати інтерес до роботи з мапою України.

Хід гри

Діти сидять по колу на килимі, перед ними фетрові овочі та фрукти різних регіонів України. Вихователь пропонує дітям по черзі обрати та назвати овоч чи фрукт та розмістити його на великій мапі України у певному регіоні.

Гра «Смачний обід»

Мета: класифікувати овочі та фрукти до різних традиційних українських страв, дати уявлення про їх склад та технологію приготування. Розвивати увагу, спостережливість, пам'ять, мислення, зв'язне мовлення. Виховувати інтерес до української національної кухні, традиції гостинності українського народу.

Хід гри

Діти об'єднуються у групи по 3 дитини. Перед ними на столі фетрові овочі та фрукти різних регіонів України і предметні картинки: борошно, цукор, молоко, сметана, масло, яйця, мед, крупи, овочі, м'ясо, риба, тощо. Дітям пропонується приготувати обід. Одна дитина на великій мапі України з фетру обирає та називає фетрову традиційну страву, друга дитина обирає овочі, фрукти, які входять до приготування певної страви, третя дитина розповідає з чого страва готується, знаходить всі потрібні інгредієнти, зображені на предметних картинках.

Гра «Веселий ярмарок»

Мета: закріпити вміння розрізняти найпоширеніші овочі та фрукти різних регіонів України. Знайомити дітей з традиціями, пов'язаними з українським ярмарком, гостинністю, працелюбністю українців. Розвивати увагу, пам'ять, мислення, мовлення. Виховувати патріотизм, інтерес до традицій та історії України, народної творчості.

Хід гри

Діти сидять по колу на килимі, перед ними в центрі велика мапа України з фетру, на якій розташовані найпоширеніші овочі та фрукти різних регіонів України. Вихователь вмикає аудіо запис пісні «Їдемо на ярмарок» Н. Фаліон, після прослуховування проводиться обговорення та знайомство з традиціями, пов'язаними з українським ярмарком. Діти слухають розповідь вихователя та розглядають ілюстрації виставково-торгового дійства, що проходить щорічно у селі Великі Сорочинці Миргородського району Полтавської області. Після чого дітям пропонується взяти участь у ярмарку, для чого кожна дитина по черзі обирає, називає фетрові овочі чи фрукти з мапи України та розташовує фетрові муляжі на прилавок ярмарку в групі. Потім йде обговорення «Що можна приготувати?» (які страви можна приготувати з продуктів ярмарку, чого не вистачає до запропонованої страви).

Список використаної літератури

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Мюнхен, 1958.
2. Данилюк А. Г. Українська хата. Київ, 1991.
3. Живи, Україно, живи для краси! Національно-патріотичне виховання в ДНЗ. Старший вік. / упоряд. А. Г. Частнікова. Х.: Вид. група «Основа», 2016. 102, [2] с. (Серія «Дошкільний навчальний заклад. Вихователю»).
4. Кривоніс Л. М., Дроботій О. Л. Патріотичне виховання в ДНЗ. Київ: ТОВ Видавництво «Ранок», 2017. С. 114-127.

5. Ніколаєнко В.М. Народознавство в дошкільному навчальному закладі. 2-6 років. Харків, 2013.
6. Повчальні казки та незвичайні історії для малечі. Харків: Видавнича група «Основа», 2018. С. 101-104.
7. Пономарьов А. та ін. Українська минувшина. Ілюстративний етнографічний довідник. Київ, 1993.
8. Пошивайло О. Етнографія українського гончарства. Лівобережна Україна. Київ, 1993.
9. Стельмахович М. Феномен народних звичаїв і традицій // Народознавство. 1994. № 10-11.

Електронні джерела:

1. [https:// Вірші про їжу для дітей – Dovidka.biz.ua](https://dovidka.biz.ua/virshi-pro-yizhu-dlya-ditey/)
<https://dovidka.biz.ua/virshi-pro-yizhu-dlya-ditey/>
2. You Tube «З чого мама варить борщик. Українська для дітей. Готуємо з дітьми».
<https://www.youtube.com/watch?v=VGXx8f120zg>
3. Відеорозвідка «Українські страви – символи країни»
<https://www.youtube.com/watch?v=m1P6-IQV0-g>
4. Методична розробка на тему: «Система підготовки до сюжетно-рольової гри «Кухар. Українська кухня» для дітей 5-го року життя».
<https://vseosvita.ua>
5. Дидактичні ігри та вправи з патріотичного виховання
<https://naurok.com.ua>
6. <https://traditions.org.ua/kukhnia/tradytsiinstravy>
7. <https://www.ukrainica.org.ua/ukr/content/1898/>

Клишнікова Оксана Леонидівна

вчитель-логопед закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Пристинська Тетяна Володимирівна

вихователь мовної групи закладу дошкільної освіти № 56
«Катюша» м. Слов'янськ Донецької області

Проект «Сторінками Червоної книги»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти *Крайнова Любов Валентинівна*

Характеристика проекту:

- за змістом – інформаційний;
- за кількістю учасників – груповий (діти старшого дошкільного віку);
- за тривалістю – середньої тривалості (тиждень).

Мета: формувати у дітей уявлення про Червону книгу як державний документ про сучасний стан видів фауни України, які перебувають під загрозою зникнення. Розширити знання про наслідки впливу діяльності людини на довкілля.

Завдання:

- формувати у дітей уявлення про Червону книгу України;
- розширити кругозір про рідкісних і зникаючих тварин України;
- поповнити і активізувати словниковий запас, розвивати зв'язне мовлення;
- розвивати допитливість під час пошукової діяльності;
- виховувати любов і дбайливе ставлення до тварин, бажання захистити їх;
- залучити батьків до спільної діяльності з дітьми.

№ з/п	Етапи реалізації проєкту	Форми та методи роботи	Зміст
1.	Інформаційно-ознайомлювальний	1. Вступна бесіда	Знайомство дітей з Червоною книгою та тваринами, які зникають.
2. Екскурсія		До краєзнавчого музею міста Слов'янськ.	
3. Читання художніх творів за темою		Прислів'я, приказки, казки, загадки, О.І. Братчук «Велика книга про тварин для малюків», Гончаренко І. «Тваринний світ. Цікаві, дивні, незвичайні».	
4. Розв'язання проблемних ситуацій		«Тварини у цирку: добре чи погано?» «Пожежа у лісі» «Чому зникають тварини?» «Чим відрізняються мисливці від бракон'єрів»	
5. Перегляд презентації та мультфільмів		Презентація «Червона книга. Тварини» Мультфільм «Сірко», «Зоотрополіс», «Льодовий період».	
6. Розгляд ілюстрацій.		«Тварини в небезпеці»	
7. Бесіда з батьками		«Про наступну роботу над проєктом»	
2.	Практичний	1. Вивчення матеріалу за темою.	Вивчення матеріалів про Червону книгу України. Показ презентації «Головна книга природи».
2. Конкурс малюнку		«Тварини з Червоної книги»	
3. Сюжетно-рольові ігри		«Айболить», «Зоопарк», «Ветеринарна клініка»	
4. Бесіди та консультації (діти, батьки)		«Безпритульні тварини», «Тварини, що зникають», «Історія Червоної книги».	
5. Пошук інформації		Разом з батьками пошук інформації в дитячих електронних та друкованих книгах та енциклопедіях.	
6. Рухливі ігри		«Що я за звір?», «Ми інспектори» (яких правил в природокористування необхідно дотримуватися).	
7. Музичний твір		Слухання частини із сюїти «Карнавал тварин» Каміля Сен-Санса	

		8. Дидактичні ігри	«Нагадуючи знаки», «Танграм», «Домалюй», «Впізнай за описом», «Четвертий зайвий», «Складання розрізних картинок»
		9. Мовні ігри та вправи	«Назви дитинча», «Один-багато», «Таблиці Сінквейна», «Вгадай тварину за голосом»
		10. Робота з батьками	Виготовлення екологічних знаків на захист зникаючих тварин.
3.	Самостійно-нодіяльнісний	1. Д/і	«Лабіринти», «Знайди відмінності»
		2. Розмальовки	Рідкісні тварини
4.	Оцінювально-рефлексивний	1. Робота дітей разом із батьками	Виготовлення «Червоної книги України»
		2. Виставка	Виставка дитячих малюнків «Тварини з Червоної книги»
		3. Вікторина для старших груп дитячого садка	«Знавці тваринного світу»

Додаток

Загадки про тварин

У кішки китиці на вухах, Щоб звуки всі уважно слухати, Ти не скажеш кішці: «Брись!» Обережно, бо це – ...(рись)	Він із казки, він із пісні, В нього зубки, мов залізні. Капустину він гризе, Зветься він на букву «з» (Заєць)
Не стулить і на мить очей – Вночі полює на мишей, Зате у день відпочива, Ні, це не кішка, це – ...(сова)	Ноги довгі, мов жердини, Чванькувата ця пташина, Нові чоботи убрала, По болоту почволала. (Чапля)

Розмальовка: лісовий кіт

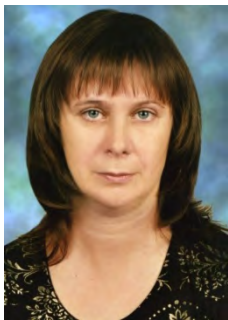
Знайди відмінності

Джерело:

1. Червона книга <https://vseosvita.ua/library/cervona-kniga-tvarin-ukraini-ta-areal-vidu-na-mapi-ukraini-251455.html>
2. Вымершие животные: полная энциклопедия / Пер. О. Озеровой.- Москва: Изд-во Эксмо, 2003. 256 с., илл.
3. Червона книга України. Тваринний світ / Під загал. ред. І. А. Акімова. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 624 с.
4. Червона книга України. Рослинний світ. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 912 с.

Найда Вікторія Володимирівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Проект «Світ тварин»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти **Крайнова Любов Валентинівна**

Характеристика проекту:

- за змістом – інформаційний;
- за кількістю учасників – груповий (діти старшого дошкільного віку);
- за тривалістю – середньої тривалості (два тижня).

Мета: розширити знання дітей про диких тварин, знаходити на мапі України місця проживання різних видів тварин.

Завдання:

- поглиблювати знання дітей про життя диких тварин;
- запам'ятовувати ареол проживання тварин України;
- поповнювати словниковий запас, розвивати мовлення;
- розвивати допитливість, спостережливість;
- виховувати любов і дбайливе ставлення до тварин;
- залучати батьків до спільної діяльності з дітьми.

Попередня робота

1. Збір матеріалів по темі «Дикі тварини».
2. Залучення членів родин вихованців до поповнення дитячої бібліотеки творами про тварин.
3. Виготовлення ігор, посібників за темою разом із батьками.
4. Екскурсія до краєзнавчого музею міста Слов'янська.

Заходи

1. Виставка дитячих робіт «Дикі тварини».
2. Вікторина «Знавці природи рідного краю»

Матеріально-технічне забезпечення:

- мультимедійні засоби;
- відео, фото, слайд, аудіо матеріали;
- наочні посібники: ілюстрації, твори мистецтва;
- матеріали для читання;
- дидактичне обладнання.

Форми та методи роботи	Зміст
1. Інформаційно-ознайомлювальний етап	
1. Бесіда	«Еволюція тварин»
2. Презентація	Презентація «Дикі тварини»
3. Розповідь	Подорож дітей по різних місцях проживання диких тварин (дитяча мапа тварин України)
4. Слухання (усна народна творчість)	Прислів'я, приказки, загадки, казки: «Казочки про звірят», «Пан Коцький» інші
5. Читання творів	«Тварини і рослини», «Що?Де?Як?» , «Купання ведмежат» В. Біанка
6. Вивчення матеріалів про тварин	Збір інформації про диких тварин.
2. Репродуктивно- узагальнюючий етап	
1. Обговорення	Відеозапис «Дивовижні тварини нашої планети», м/ф «Хвости» В.Сутєєва
2. Прослуховування	Аудіоматеріали: «Звуки джунглів», «Пташиний спів»
3. Розповідь	«Моя улюблена тварина»
4. Сюжетно- рольові ігри.	«Зоопарк», «Ветеринарна клініка», «Притулок для тварин»
5. Розв'язання проблемних ситуацій	«Допоможи слоненятку», «Хто кого боїться?», «Хто найшвидший?», «Про що мріють тварини?»
6. Рухлива гра	«Що я за звір?» (рухи, голоси)
7. Поповнення дитячої бібліотеки – акція	«Принеси книгу про тварин»
8. Виставка дитячих робіт	«Дикі тварини»
9. Дидактичні ігри та вправи	«Живий світ України», «Танграм», «Домалюй», «Впізнай за описом», «Четвертий зайвий»
10. Мовні ігри	«Назви дитинча», «Вгадай тварину»
11. Вікторина	Екологічна вікторина для дітей старшого дошкільного віку, дітей початкової школи «Знавці природи рідного краю»
12. Робота з батьками	Виготовлення екологічних знаків, макетів, сторінок «Великих книг» (Птахи.Малята тварин.Дикі тварини. Морські мешканці).
13. Червона Книга тварин України	Збірник
3. Самостійно-діяльнісний етап	
1. Ігри	«Лабіринти», «Знайди відмінності», «Складання

	розрізних картинок»
2. Пазли	Тварини
3. Розмальовки	Дикі тварини
4. Творчий	
1. Разом з батьками	Наповнення лепбуків
2. Бесіда	«Всесвітній день охорони місць проживання тварин»
3. Виставка	Дитячих робіт із природного матеріалу «Тварини України»
5. Рефлексійно-оцінювальний етап	
1. Бесіда	Ліс як природна екосистема
2. Роздуми	«Як захистити тварин?»
3. Веб-квест	квест
4. Інтелектуальні ігри	«Знайди домівку», «Вгадай та знайди», «Хто зайвий?», «Вгадай хто це?» Розробки дидактичних ігор про тварин із великою мапою України для малят.

Додаток 1

Екологічна вікторина «Знавці природи рідного краю»

Мета: виховувати у дітей любов, інтерес та дбайливе ставлення до природи рідного краю, повторити правила безпечної взаємодії дитини з природним довкіллям.

Завдання

- ❖ Узагальнити знання дітей про природу рідного краю, пори року, та правила безпечної поведінки на природі.
- ❖ Розвивати логічне мислення, творчі здібності дітей.
- ❖ Активізувати увагу, пам'ять.
- ❖ Виховувати вміння уважно слухати вихователя і однолітків, працювати спільно.
- ❖ Виховувати дбайливе ставлення до природи.

Попередня робота: бесіди, розповіді, розглядання картин, відгадування загадок, прослуховування музичних творів, зображувальна діяльність, розігрування проблемних ситуацій по темі, читання книг про природу, прогулянки, екскурсії, спостереження, досліди, пошукова діяльність.

Матеріал: фішки по одній на дитину, тематичні картинки із зображеннями: птахів, звірів, мольберт, запис голосів тварин.

Учасники: діти старшого дошкільного віку.

Хід вікторини

Ведуча: Доброго ранку! Бажаю всім гарного настрою та цікавої гри.

Дитина:

У рідному краї і серце співає,

Лелеки здалека нам весни несуть.

У рідному краї і небо безкрає,

А ріки, мов струни, потоком течуть.

Тут мамина пісня лунає і нині,

Її підхопили поля і гаї.

Її вечорами по всій Україні

Співають в садах солов'ї.

Розповідь ведучої. Історія виникнення вікторини.

Ведуча: Слово «вікторина» було придумано для заголовка газетного розділу, який містив у собі всякі питання на кмітливість, цікаві шаради і ребуси, бо підбирав матеріали в цей розділ газети один із її співробітників Віктор. Ось від його імені і з'явилося слово вікторина. Вже потім знайшовся зв'язок зі словом перемога. Віктор у перекладі з латині – це переможець. Цим словом у результаті почали позначати усі ігри, які припускають будь-які питання і відповіді.

Правила гри

Ведуча: Для проведення екологічної вікторини «Знавці природи рідного краю» потрібно визначити правила гри:

- уважно слухати;
- коли звучить правильна відповідь підняти фішку вгору;
- не перебивати відповідаючого гравця (та інші правила, запропоновані дітьми).

Перше завдання-розминка «Пори року»

Все оживає і все розквітає,

Теплий вітерець нас усіх звеселяє.

Всюди струмочки веселі біжать,

З вирію друзі пернаті летять.

Варіанти: Осінь, зима, *весна*, літо. Правильна відповідь – *весна*.

Де не гляну я надворі –

Всюди бачу білий колір.

Ліс, і поле, і діброва

В білі вбралися обнови.

Варіанти: Осінь, *зима*, весна, літо.

Сад дозріває, річка тече,

Над головою сонце пече.

Варіанти: Осінь, зима, весна, *літо*

В зеленім лісі побував

Якийсь художник – і поволі

Дерева перефарбував

У золотисто-жовтий колір.

Варіанти: Зима, весна, літо, *осінь*.

Ведуча: **Ми повторили ознаки кожної пори року. Продовжуємо.**

Гра «Коли це буває?»

Якщо звучить правильна відповідь, діти піднімають фішку вгору.
Варіанти: влітку, навесні, взимку, восени. Коли це робити небезпечно для здоров'я, фішки не піднімають зовсім.

Листопад буває (...)

Птахи прилітають з вирію (...)

Ведмідь спить (...)

Зозулю чути в лісі (...)

Кататися по льоду на річці можна (...)

В лісі можна збирати всі гриби (...)

Від грози можна сховатися під великим квітучим деревом (...)

Соловей співає (...)

Можна їсти чистий сніг (...)

Їжачок збирає гриби (...)

Можна засмагати, купатися зранку до ночі (...)

Птахам і звірам важко знайти їжу (...)

Можна бігати під дощем (...)

Гра «Звуки лісу»

Варіанти відповіді: звір, птах, комаха.

Ведуча: Звірі, птахи, комахи, рослини всі важливі – всі потрібні. Кожен робить у природі свою корисну справу.

Гра «Мешканці лісу»

Коли тварина зображена на малюнку мешкає у лісі підняти фішку.

Гра «Зимучі птахи»

Якщо на картках зимуючий птах, підняти фішку.

Ведуча: А яку користь приносять птахи? Як ми турбуємося про них узимку?

Відповіді дітей.

Гра «Екологічні знаки»

Обрати з різних емблем, знаків тільки екологічні, піднімаючи фішку.

Підведення підсумків, кому що сподобалося, запам'яталося.

Додаток 2

Дидактичні ігри за темою «Тварини України»:

1. «Знайди домівку»

Мета: поглиблювати знання дітей про тварин України та знаходити місця їх проживання.

Хід гри

Діти сидять по колу на килимі, перед ними велика мапа України з фетру, вихователь пропонує взяти з чарівної торбинки по одній тварині(з фетру), розглянути та, починаючи зліва направо, назвати отриману тварину, описати її характерні ознаки, чим вона харчується, підійти до мапи та розмістити за місцем її проживання, у певному регіоні України (якщо тварина мешкає у різних регіонах, можна перемішати тваринку по них та залишити її у найпоширенішому ареолі проживання). Наприкінці усі разом із вихователем називають тварин та місця їх мешкання.

2. «Вгадай та знайди на мапі»

Мета: удосконалювати вміння дітей відгадувати загадки та формувати уяву про місце знаходження тварин різних регіонів України.

Хід гри

Діти сидять по колу на килимі, перед ними велика мапа України з фетру, на якій розташовані тварини з фетру. Вихователь пропонує дітям пригадати загадки про тварин, відгадуючи, знаходять тварину на мапі та називають регіон проживання.

3. «Хто зайвий?»

Мета: вчити класифікувати тварин, виключаючи зайвих.

Хід гри

Діти сидять по колу на килимі, перед ними велика мапа України з фетру на якій розташовані тварини з фетру (які мешкають в Україні та з інших куточків Землі). Вихователь пропонує дітям уважно подивитися на мапу і знайти зайвих тварин, які не мешкають у певному регіоні України. По черзі діти виходять до мапи знімають, називають одну «зайву» тварину і пригадують де вона мешкає.

Джерело

1. Пори року. Комплексні заняття. Харків: Веста: ТОВ Видавництво «Ранок», 2007. 208с.

2. Екологічна вікторина для дітей старшого дошкільного віку, дітей початкової школи «Знавці природи рідного краю»

<https://vseosvita.ua/library/ekologicna-viktorina-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-ditej-pocatkovoi-skoli-znavci-prirodi-ridnogo-krau-240090.html>

3. Розробки дидактичних ігор про тварин з великою мапою України для малят.

<https://vseosvita.ua/library/rozrobki-didakticnih-igor-pro-tvarin-z-velikou-mapou-ukraini-dla-malat-232060.html>

4. Гра <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-intelektualnoi-interaktivnoi-gri-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-vgadaj-hto-ce-232025.html>

5. «Вгадай хто це» <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-intelektualnoi-interaktivnoi-gri-vgadaj-hto-ce-232010.html>

6. Веб-квест <https://vseosvita.ua/library/veb-kvest-po-storinkam-golovnoi-knigi-prirodi-z-vikoristannam-qr-kodiv-263826.html>

Резніченко Наталія Вікторівна

вчитель-логопед закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша»
м. Слов'янськ Донецької області

Проект «Ми – діти України»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії ДДПУ
Кузнєцова Тетяна Григорівна

Тривалість проекту: 2 тижня

Мета проекту – формувати у дітей усвідомлення своєї національної й етнічної приналежності та громадянства; дати уявлення дітям про Україну як Батьківщину, її символи; виховувати патріотичні почуття, гордість за свій народ, повагу до представників інших націй, доброзичливість.

Завдання проекту:

- закріплювати та розширювати знання дітей про Україну, духовні цінності й культурні надбання українського народу;
- активізувати пізнавальні інтереси дітей, спонукати їх цікавитися минулим та сьогоденням України, видатними співвітчизниками;
- розвивати мислення, мовлення, уяву, увагу, пам'ять, творчі та сценічні здібності малят;
- формувати базові якості особистості (активну громадянську позицію, самостійність, працелюбність, розсудливість, справедливість, відповідальність);
- формувати соціально-моральну, комунікативно-мовленнєву компетентності;
- виховувати любов до Батьківщини.

№ з/п	Етапи реалізації	Форми та методи роботи
1.	Мотиваційний	1. Ознайомлення з навколишнім «Моя Батьківщина – Україна»
		2. Музична діяльність «Ой, і гарна пісня українська»
		3. Перегляд презентації «Я живу в Україні»
		4. Перегляд фільму «Знаю все про рідний край»
2.	Інформаційний	1. Мовленнєве спілкування «Народні символи України»
		2. Бесіда «Козаки та козачата»
		3. Бесіда «Віночок для Катрусі»
		4. Інтегроване заняття «Україна. Кордон з іншими країнами-сусідами»

		5. Бесіда «Державні символи України. Прапор»
		6. Бесіда «Українські національні страви»
		7. Бесіда та обговорення «Національний одяг»
		8. Бесіда та обговорення «Квіти України»
3	Репродуктивний	1. Читання літературних творів, розучування віршів, пісень про Україну
		2. Сюжетно-рольові ігри: «На Січі», «Захист фортеці», «Визволення полонених», «Відгадай країну», «Сплетемо віночок»
		3. Розв'язування загадок та ребусів
		4. Виставка малюнків «Я – маленький українець»
4	Творчий	1. Заняття-розмірковування «Якби я був козаком...»
		2. Ляльковий театр «Замок на горі»
		3. Виготовлення квітів нашого рідного краю.
		4. Колективне виготовлення рушника.
		5. Підсумкове заняття «Ми – діти України»

Додаток

Логопедичне заняття: «Ми – діти України»

Мета: розвивати мовлення, мислення, культуру спілкування, творчу активність, уяву, фантазію.

Завдання

- Формувати вміння узгоджувати прикметники з іменниками в роді, числі та відмінку, утворювати найвищій ступінь порівняння прикметників.
- Активізувати у мовленні слова з лексичної теми «Рідна країна».
- Збагачувати словник дітей назвами країн, прислів'ями та приказками.
- Закріплювати уявлення дітей про Україну як Батьківщину, її символи.
- Виховувати патріотичні почуття, гордість за свій народ, повагу до представників інших націй, доброзичливість.

Попередня робота: бесіди про рідну Україну, розглядання ілюстрацій, слухання художніх творів про Батьківщину, виготовлення квітів для рушника.

Словник: Україна, Батьківщина, Білорусь, Росія, Молдова, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, рушник, прапор, сусід, український, українська, кордон, розумні, привітні, щирі, веселі, культурні, виховані, сильні, усміхнені, найкращі, наймиліші.

Матеріал: карта Європи, прапор України, та прапори країн-сусідів, рушник, сорочка, вишиванка, віночок, серветка, квіти, аудіо-запис спокійної мелодії та пісні С.Ротару «Одна калина».

Хід заняття:

Логопед: Давайте привітаємось:

Діти: Добрий ранок!

Добрий ранок!

Сонце, поле і травичко,

*Небо, пташко, синя річка!
Добрий ранок, краю мій
Ніжний, світлий, дорогий!*

Діти, я принесла вам щось дуже гарне, вишите моєю мамою. Як ви гадаєте, що це може бути? (рушник, сорочка, фартушок) Так, це рушник. Погляньте, який він.

Що на ньому вишите?

Це український рушник бо вишитий червоними і чорними нитками. На ньому є українські квіти, які ростуть на нашій землі.

А зараз я роздам вам картки із зображенням квітів українських та екзотичних та пропоную вам «сплести віночок» з тих, що ростуть у нашій країні та пояснити, що яка квітка символізує

Відповіді дітей: чорнобривці – дитинство, барвінок – вічну любов, безсмертник – здоров'я, мак – дівочу красу і любов, калина – дівочу красу і здоров'я, троянда – віру, надію і любов, соняшник – енергію і силу, ромашка – доброту, чистоту і здоров'я.

Логопед: Молодці, знаєте які квіти ростуть на нашій землі. А земля наша зветься...Україна. То ми з вами хто... українці. А які риси характеру притаманні нам, українцям? Ми з вами які? (добрі, сильні, привітні, щирі, веселі, виховані, розумні)

До нас сьогодні у гості завітала українська дівчинка Катруся. Давайте з нею привітаємось. Доброго ранку, Катруся. Ви – маленькі українці, українські діти. Давайте розповімо нашій Катрусі про кого чи про що можна сказати українська.

Діти: пісня, сорочка, вишиванка, казка, мова, квітка...

А про кого чи про що можна сказати «український»?

Діти: прапор, віночок, борщ, народ, вірш, рушник.

А давайте нашій Катрусі розповімо віршик про садочок.

Діти: *Дитинство починається з садочка (руки до гори)*

Де іграшок багато і пісень (по черзі розвести в сторони),

Де, граючись, ми всі не помічаєм

Як час іде і як проходить день (права рука часи),

Як радісно і весело в садочку нам зростає (пругинка).

За нас спокійні мами (ліва рука в ліво),

За нас спокійні тата (права рука вправо),

Бо у надійних ми руках (до грудей помахати).

Садочок «Катюша» – ти наш другий дім (руки розвести до гори).

Щоранку ти радієш нам усім (розвести перед собою в сторони).

Турботу відчуваємо завжди (пругинка),

Бо любите нас щиро ви усі (обняти себе, розвести в сторони)

Логопед: Є така назва український кордон – кордон з іншими країнами, тобто лінія, межа де закінчується територія нашої країни і починається земля іншої-країни сусіда. У вас у всіх є сусіди, так і в нашої країни є сусіди. Наша країна поділяється на Захід, Схід, Північ, Південь. На Сході України наші

сусіди це Росія, на Півночі України наші сусіди це Росія та Білорусь, На Заході України це Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія та Молдова. На Півдні України за морем Турція та Болгарія. У кожній країні є свій прапор. Зараз по одному я називаю колір прапора країни, а вам потрібно назвати цю країну та позначити її на мапі.

Відповіді дітей.

Ми шануємо наші сусідні країни, коли запрошуємо їх у гості, то шанобливо вітаємо їх, зустрічаємо хлібом-сіллю на святковому рушнику, на такому, як вишивала моя мама.

Логопед: Діти, чи знаєте ви чим багата наша країна, пропоную перевірити. Промовляю слова, якщо назване є в Україні – махаємо рученятами перед собою, якщо не має – рученята тримаємо перед собою. Тож слухаємо уважно: річки, гори, моря, пшеничні поля, пустеля, ліси, міста, джунглі, квіти, океани.

Логопед: Україна – наша Батьківщина, а отже для нас вона не просто рідна а найрідніша, не просто мила, а наймиліша, тож пропоную перетворити слова в *най* – я починаю ви закінчуєте: добрий – найдобріший.

Діти: багатий – найбагатший, сильний – найсильніший, дорогий – найдорожчий, милий – наймиліший, гарний – найгарніший, рідний найрідніший, смілий – найсміливіший, веселий – найвеселіший.

А зараз я вам пропоную трішки відпочити, лягайте зручно на килимок, закривайте оченята (лунає спокійна музика) діти, уявіть, що ви зараз перебуваєте у своєму улюбленому куточку рідного краю – можливо це лісова галявина, де ви чуєте спів пташок, шелест листя, тече річка, можливо хтось на морському узбережжі загоряє на сонці, відчуває тепло піску, а хтось у бабусі на подвір'ї відчуває прохолоду шовкової травички. Робимо вдих носиком, видихаємо ротиком, ще раз вдих – видих. Розплющуємо оченята, повертаємось до групи.

Логопед: Бачите, як добре у рідному краї. Лише тут людина може бути по-справжньому щасливою. Не дарма, український народ склав багато приказок та прислів'їв про рідний край. Давайте їх пригадаємо: *Свій край, як рай. Дон Доном, а найкраще вдома. Всюди добре, а дома найліпше. Кожному мила своя сторона. Своя земля – мати, а чужина – мачуха. За морем тепліше, та вдома миліше. Добре тому, хто в своєму дому.*

Логопед: Незабаром 14 жовтня в Україні відзначають великі свята – Покрови Божої Матері, День захисника Вітчизни та День українського козацтва. В цей день свята Покрова, Богородиця накриває всіх своїм рушником і тим самим оберігає, захищає народ, нашу землю. Наша країна – найкраща, найрідніша, як мама, тому маємо любити її, шанувати, берегти. Ви знаєте, що рушник – це оберіг. Тож зробимо такий оберіг для нашої неньки України. На столі лежить рушник та квіти, які ростуть на нашій землі. Прикрашаємо рушник квітами (лунає музика С. Ротару «Одна калина»). А щоб у нашій країні завжди був мир, спокій, злагода, накриємо цим рушником нашу рідну Україну (накривають мапу рушником).

Джерела:

1. Розвиток уяви та мовлення у дітей 4-7 років. Харків: Веста: ТОВ Видавництво «Ранок», 2007. 128 с.
2. Логоритмічні заняття в ДНЗ. 5-6 років / В. Л. Сухар. Харків: Видавництво «Ранок», 2011. 160 с.
3. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш. Харків: Видавництво «Ранок», 2011. 176 с.
4. Пісня С.Ротару «Одна калина» mp3gid.me/3979-sofiya-rotary
5. Ілюстрована енциклопедія Україна – моя Батьківщина. Київ: Пегас, 2020. 112 с.
6. Маленьким щебетунчикам. Логопедичні завдання для занять з дітьми (5-6 років) / Т. В. Каменєва-Замараєва, Л. В. Рудяк, Л. М. Тимошенко. Харків: «Основа», 2012. 176 с.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ «МАНДРУЄМО УКРАЇНОЮ»

КЗ ДНЗ№56 «Катюша» м. Слов'янськ - 2019

МЕТА: виховання національно-патріотичної особистості дитини в дошкільному віці; забезпечення освітнього процесу необхідними для цього умовами

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

- ознайомлення з історією рідного краю, традиціями, життям та побутом українського народу;
- формування толерантного ставлення до інших народів, духовно-моральних взаємин між людьми;
- виховання любові і поваги до Батьківщини;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, доброти, волелюбності, справедливості;
- формування мовленнєвої культури

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

- Закон України «Про дошкільну освіту»;
- Концепція національно-патріотичного виховання дітей;
- Базовий компонент дошкільної освіти в Україні;
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні 2012-2021 роки;

Методичне забезпечення

- парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку «Україна - моя Батьківщина»;
- освітня програма розвитку дитини старшого дошкільного віку «Впевнений старт»;
- навчально-методичний комплект для дітей старшого дошкільного віку «Сонечко мандрує Україною» Н. Гавриш

ПРИНЦИПИ

- Систематичності
- Науковості
- Доступності
- Наочності
- Активності
- Цілісності
- Гуманізму
- Демократизму
- Єдності (сім'ї і дитячого садка)
- Етнізації
- Культуровідповідності
- Природовідповідності
- Наступності і спадкоємності поколінь

Методи та прийоми організації роботи

- ❖ інтернет ресурси, медіа засоби;
- ❖ проектна діяльність;
- ❖ співи, танці, показ мод;
- ❖ читання та інсценування;
- ❖ розв'язування проблемних ситуацій;
- ❖ дидактичні, сюжетно – рольові, інтелектуальні, інтерактивні, музичні, рухливі ігри;
- ❖ відвідування музеїв, виставок, екскурсій;
- ❖ тематичні вечори, розваги, свята та вистави та інше.

Тематика проектів

Учасники проектів

«Україна – моя Батьківщина»

«Сьогодні – діти, завтра – народ ... Громадянське виховання підростаючого покоління завжди було одним із найважливіших завдань дитячого садка, школи, адже дитинство і юність – благодатна пора для прищеплення святого почуття любові до Батьківщини».

В. Сухомлинський

**День прапора
Свято
Незалежності**

**Пазли
(області України)**

Україна на мапі світу

Проект «Слов'янськ – моє рідне місто»

Мета: виховувати любов до рідного краю.

Основні завдання: ознайомити дітей з історією рідного міста, природою рідного краю;

- збагатити уяву про промисловість міста, продукцію, яку випускають підприємства, про історичні пам'ятники та місця відпочинку;
- розвивати: мислення, пам'ять, уяву, естетичне сприйняття, чуйність, самостійність, відповідальність, пізнавальну активність;
- виховувати любов і бережливе ставлення до рідного міста, повагу до традицій, історичного минулого і сучасного, бережне ставлення до результатів праці людей.

ВІКТОРИНА

Озера Слов'янська

Проекти «Українські обереги», «Український віночок»

Мета: розширити знання дітей про обереги, традиції та обряди, пов'язані з використанням українського віночку.

Основні завдання:

- формувати уявлення про український віночок – дівочий оберіг;
- розвивати пізнавальний інтерес до українських традицій, обрядів;
- надати інформацію про квіти, стрічки – символи українського віночку;
- поповнювати словниковий запас назвами квітів віночку;
- розвивати мовлення; допитливість, спостережливість;
- залучати батьків до спільної роботи

Гра «Сплетемо віночок» (з дівчатками)

Гра «Прикрасимо віночок стрічками» (з хлопчиками)

Проекти «Тварини України», «Сторінками Червоної книги»

Мета: розширити знання дітей про диких тварин, знаходити на мапі України місця проживання; формувати уявлення про Червону книгу як державний документ, про сучасний стан видів фауни України, які перебувають під загрозою зникнення.

Основні завдання:

- поглиблювати знання дітей про життя диких тварин;
- запам'ятовувати ареали проживання тварин України;
- розширити знання про наслідки впливу діяльності людини на довкілля та засоби охорони навколишнього середовища;
- поповнювати словниковий запас, розвивати мовлення;
- розвивати допитливість, спостережливість;
- виховувати любов і дбайливе ставлення до тварин;
- залучати батьків до спільної діяльності з дітьми.

Проект «Українські національні страви»

Мета: сприяти поглибленню знань дітей про традиційні страви українців.

Основні завдання:

- викликати інтерес до традицій українського народу, які пов'язані з харчуванням;
- виховувати доброзичливість, патріотичні почуття до рідної землі;
- закріплювати уявлення дітей про те, як готується їжа, з яких продуктів;
- виховувати звички правильно харчуватись;
- виховувати естетичні почуття (сервіровка столу, зовнішній вигляд).

Проект «Український національний одяг»

Мета: поширити та збагатити знання дітей про особливості українського національного одягу.

Основні завдання:

- формувати уявлення про те, що вишиванка – це сімейний оберіг, познайомити дітей з вишиванками різних регіонів України;
- виховувати почуття гордості за рідний край, шанобливе ставлення до традицій українського народу, до національного вбрання.
- розвивати пізнавальний інтерес.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Грабар Світлана Миколаївна – вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

Делієва-Кондратенко Леся Вікторівна – музичний керівник закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

Клишнікова Оксана Леонидівна – вчитель-логопед вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

Найда Вікторія Володимирівна – вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

Писаренко Ольга Миколаївна – вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

Пристинська Тетяна Володимирівна – вихователь мовної групи закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

Резніченко Наталія Вікторівна – вчитель-логопед вихователь закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

Цветкова Ірина Владиславівна – директор закладу дошкільної освіти № 56 «Катюша» м. Слов'янськ Донецької області.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ НА СТОРІНКАХ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ

Для розміщення на сторінках офіційного сайту Ресурсного центру приймають науково-методичні матеріали провідного досвіду психолого-педагогічних працівників у вигляді перспективних планів, конспектів занять, сценаріїв, тренінгів, корекційних програм та ін.

Рукопис необхідно надсилати в електронному варіанті в режимі.doc версії Word 1997-2010 рр. на адресу Ресурсного центру. Назви файлів (латиницею) мають відповідати прізвищу автора (Petrenko.doc).

Вимоги до набору матеріалів. Основний текст рукопису необхідно друкувати через інтервал 1,5 без перенесень, 14 кеглем, шрифт – Times New Roman. Параметри сторінки: ліве поле – 2,5 см, праве – 1,5 см, верхнє та нижнє – 2 см. Абзацний відступ – 1,25 см (прохання не створювати абзацний відступ за допомогою клавіші Tab і знаків пропуску).

Обов'язкове розрізнення знаків дефіс (-) та тире (–), а також використання лапок такого формату: «» («текст»).

Виділення фрагмента тексту можливе курсивом (підкреслення не допускається).

Бібліографічні посилання потрібно оформляти так: на одне джерело – [1, с. 4], на кілька джерел – [4, с. 55; 10, с. 15]. Можливе покликання без зазначення сторінки, якщо йдеться про джерело загалом.

Через один рядок після основного тексту – використана література.

Оформлювати бібліографію потрібно згідно з «Бюлетенем ВАК України» № 5, 2009 р.

До матеріалів на окремому аркуші необхідно додати інформацію про автора (українською мовою):

- фото;
- освіта;
- прізвище, ім'я, по батькові;
- кваліфікаційна категорія;
- посада;
- рік атестації;
- місце роботи;
- коло наукових інтересів;
- стаж роботи за фахом;
- e-mail, мобільний телефон.

Редакційна колегія Ресурсного центру залишає за собою право рецензувати, редагувати та проводити відбір матеріалів.

Після проходження рецензування буде надіслано повідомлення електронною поштою з повним розрахунком вартості та всіх можливих способів оплати за наукову обробку, розміщення та видачу сертифіката.

Відповідальність за достовірність фактів, покликань, власних імен, а також правильність перекладу покладено на автора.

Матеріали, опубліковані на сторінках Ресурсного центру, відображають погляди авторів, які не завжди можуть збігатися з позицією редакційної колегії.

Контакти: Донецька обл., м. Слов'янськ, пров. Вчительський, 1, каб.14.

E-mail: resurs.pdfak@gmail.com.

Науково-методичний журнал

**АЛЬМАНАХ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ**

№15, 2023

Комп'ютерна верстка, художнє оформлення:
Роман Состін

*Статті друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за допущені помилки та неточності
несуть автори публікацій.*

БАЗОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДДПУ (м. Слов'янськ)

**Запрошує на навчання
на денну та заочну форми
за ступенем бакалавра або магістра
за рахунок коштів державного бюджету,
фізичних (юридичних) осіб.**

Терміни навчання

**за освітньо-професійними програмами
підготовки:**

бакалавра – 3 рік 10 місяців;

**1 рік 10 місяців на базі ОКР
молодшого спеціаліста;**

магістра – 1 рік 4 місяці

на базі бакалавра.

***Будемо раді бачити Вас
у складі наших студентів!***

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
тимчасово переміщено до м. Дніпра за адресою:
вул. Наукова, 13, корпус 9, ДНУ ім. Олеся Гончара,
м. Дніпро, Дніпропетровська обл., Україна